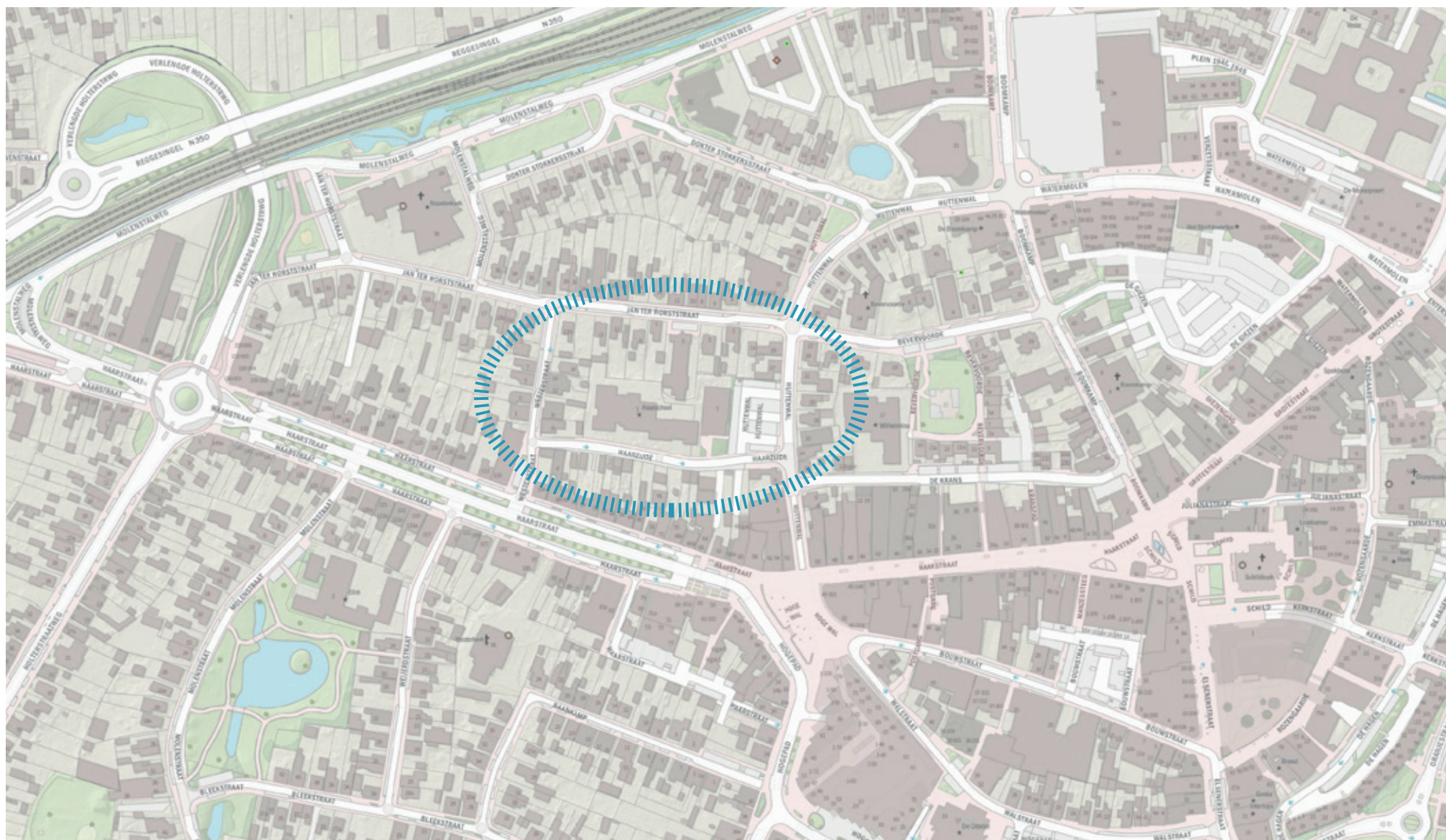

Visie Haarzijde en omgeving

Ruimtelijke uitgangspunten gegenereerd uit een integraal participatief proces
Zwolle, mei 2022

Plangebied binnen Rijssen (bron: QGIS, mei 2022)

Inhoudsopgave

AANLEIDING	4
1. HUIDIGE SITUATIE	6
2. HISTORIE	8
3. VIGEREND BELEID	13
4. WAARDERING	18
5. ONDERZOEK	25
6. UITGANGSPUNTEN	45
COLOFON	57
BIJLAGE	58

Sfeerimpressies plangebied (bron: Het Oversticht, mei 2022)

Straatbeeld Haarzijde (bron: Het Overzicht, mei 2022)

Aanleiding

Het bestuur van gemeente Rijssen-Holten heeft opdracht gegeven om een integrale stedenbouwkundige visie op te stellen voor het gebied rondom de Haarzijde. De aanleiding voor deze visie heeft meerdere redenen.

De hoofdredenen zijn: de aanwezige basisschool komt in aanmerking voor nieuwbouw in 2023; vanwege sluisverkeer heerst er verkeersoverlast; de aangrenzende woning aan de Westerstraat 6 is aangekocht voor verbetering van de verkeerssituatie en moet worden ingepast; de sportzaal voldoet niet aan de basiseisen en moet worden verbeterd of vervangen passend binnen de gewenste duurzaamheidsambitie; het schoolplein is onoverzichtelijk en veroorzaakt buiten schooltijden ongewenst gebruik en overlast.

De integrale stedenbouwkundige visie vormt de basis voor bestemmingsplan/ omgevingsplanprocedure/ omgevingsvergunningen.

Deze opdracht is medio maart in een openbare uitvraag uitgezet en begin april is deze opdracht gegund aan Het Oversticht. De doelstelling daarbij was om middels een participatief traject van zes weken, tot twee ontwikkelscenario's te komen die door de omgeving worden gedragen. In het eerste scenario wordt alleen de school vernieuwd;

in het tweede scenario wordt ook de sportzaal vernieuwd.

De stedenbouwkundige 'Visie Haarzijde en omgeving' is opgesteld met actieve bijdrage van de stakeholders uit de omgeving (omwonenden, het schoolbestuur, de woningstichting (De Goede Woning) en experts uit verschillende disciplines van de gemeente Rijssen-Holten (infra, groen, water, educatie, ruimtelijke ordening / stedenbouw en wonen). In een iteratief proces waarbij elke week stakeholder- en expertbijeenkomsten zijn gehouden, is er geïnventariseerd, gediscussieerd en gecreëerd aan de hand van verschillende thema's en schaalniveau's. Dit heeft geleid tot dit inspiratiedocument met uitgangspunten voor de ontwikkeling van de twee scenario's, met uiteindelijk een duidelijke voorkeur voor scenario twee: het vernieuwen van zowel de school als de sportzaal.

Leeswijzer:

Dit document bestaat uit zes hoofdstukken. Hoofdstuk 1 tot en met 3 betreffen bureauonderzoek (analyse huidige situatie, historie, vigerend beleid) wat inhoudelijk op verschillende moment-

en tijdens de bijeenkomsten is gepresenteerd aan de stakeholders en experts.

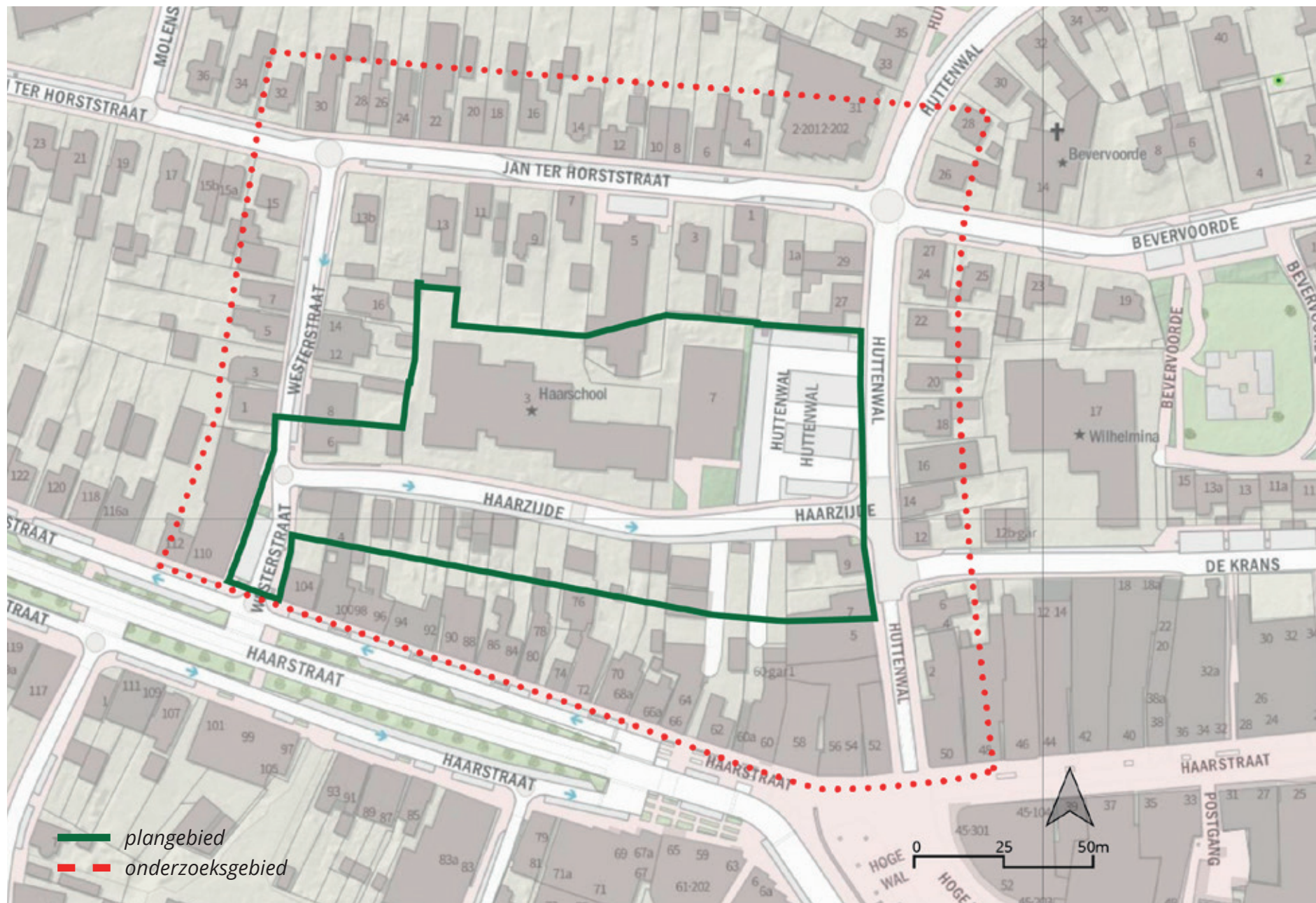
Hoofdstuk 4 bevat inhoudelijk de ingrediënten vanuit de omgeving die zijn opgehaald bij zowel de stakeholders als de experts.

Hoofdstuk 5 laat de verschillende studie's zien die zijn geschetst, besproken en gecorrigeerd om tot de eindschets te komen.

Hoofdstuk 6 toont de gewenste uitgangspunten voor ontwikkeling van het plangebied. Daarin zijn de twee ontwikkelscenario's opgenomen, alsook referentiebeelden voor de school en openbare ruimte.

Om inzicht te geven in de betrokkenheid en bijdrage van de stakeholders, is het verslag van de eerste stakeholdersbijeenkomst is als bijlage gevoegd.

Het Oversticht, mei 2022

Demarcatie plangebied en onderzoeksgebied

I. Huidige situatie

Het plangebied aan de Haarszijde is in de gemeentelijke “structuurvisie Rijssen-Holten 2012” aangemerkt als “bestaand wonen”. Tevens grenst het direct aan het gebied dat is aangemerkt als “historisch centrum Rijssen”. Binnen het plangebied bevinden zich een basisschool, voor- en achterkanten van woningen, een sportzaal en openbare ruimte met een grote parkeerplaats en begrenzing van de oude stadswal (Huttenwal). De parkeerplaats staat voor een groot gedeelte ten dienste van het centrum parkeren. De vervangende nieuwbouw van de basisschool in het plangebied (de Haarschool) is gepland voor het schooljaar 2023-2024, in het kader van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2035.

De school is niet tevreden met de huidige positie van het gebouw op de kavel. Het gebouw bestaat nu uit één bouwlaag, met als gevolg dat de footprint relatief veel ruimte inneemt op de kavel. Daar waar mogelijk, is er om het gebouw heen schoolplein gecreëerd om aan de normen te kunnen voldoen. Door de verspreide opzet is de schoolpleinfunctie in z'n geheel niet overzichtelijk wat onwenselijke situaties met zich meebrengt. Daarnaast ligt er een verzoek van het schoolbestuur om bij de herinrichting ook parkeerplekken

langs de Haarszijde, aanleg van fietsenstalling voor de school en inrichting speelplein te betrekken.

De geplande nieuwbouw van de Haarschool biedt de kans om andere vraagstukken in dit gebied op te pakken. Zo kan er één integrale visie van de Haarszijde en zijn omgeving worden gevormd. Om die reden is er naast een plangebied tevens een onderzoeksgebied aangeduid.

De verkeersstructuur op de hoek Haarszijde/Westerstraat/Haarstraat is niet optimaal. Het bestaande straatpatroon is krap, waardoor er opstopping plaatsvindt, weinig overzicht is en onveilige situaties zich voordoen. Om deze situatie te verbeteren en het kruispunt te verruimen heeft het College van B&W in 2019 de woning aan de Westerstraat 6 aangekocht.

De verkeersafwikkeling binnen het gebied is niet ideaal. De straten in en om het plangebied zijn smal en krap en er is sprake van sluipverkeer vanaf de Watermolen--Boomkamp naar de Haarstraat en vice versa. Mogelijkheden om dit sluipverkeer tegen te gaan dienen onderzocht worden.

Uit onderzoek naar alle binnensport faciliteiten binnen de gemeente van 2017, is gebleken dat de sportzaal aan de Haarszijde--Huttenwal niet voldoet aan de basale eisen voor een sportaccommodatie. Bouwtechnisch voldoet het gebouw niet aan de huidige energieprestatie-eisen. Sporttechnisch en vanuit onderwijs gezien is hier nieuwbouw gewenst.

Voor het opstellen van de visie is door het College van B&W een plangebied aangemerkt. Om het onderzoek van de huidige situatie goed in beeld te krijgen is een onderzoeksgebied aangewezen wat het stedenbouwkundige bouwblok betreft (zie pagina 5).

Haarstraat (bron: fotorijssen.nl)

Haarstraat ca. 1890 (bron: Rijssen in Beeld)

De Boomkamp (bron: Rijssen in oude foto's)

Haarstraat (bron: fotorijssen.nl)

2. Historie

Historische ontwikkeling

Het onderzoeksgebied is ten noorden van de Haarstraat gesitueerd, aan de westzijde van de centrumring. De Haarstraat is van oudsher een belangrijke invalsweg. Vanaf circa 1850 zijn er boerderijen langs de noordkant van de straat gebouwd, op smalle diepe percelen gesitueerd. Eind 19^e eeuw verschijnt er een pad op de kaarten (zie: topotijdreis 1891) dat globaal het huidige onderzoeksgebied markeert. De noordelijke tak van het pad ontwikkelt zich tot de Jan ter Horststraat, de westelijke tak tot de Westerstraat. Ter weerszijden van beide straten verschijnt in de loop van de jaren 20 van de 20e eeuw bebouwing op de wederom smalle en diepe percelen in de noord-zuidrichting. Karakteristiek zijn de woonhuizen van één bouwlaag en een kap, met de nok dwars op de rooilijn; veelal voorzien van een schuur of werkplaats. Het gemeentelijke monument in het plangebied, de Christelijke school voor Uitgebreid Lager Onderwijs (U.L.O.), en de onderwijzerswoning aan de Jan ter Horststraat komen in de loop van de jaren 20 van de vorige eeuw naar een ontwerp van J.A. Heuvelink tot stand. Vermeldenswaardig is verder het voormalige Noorderkerkje, Huttenwal 16, die net buiten het onderzoeksgebied is gesitueerd. Deze was van 1895 tot 1930 in gebruik als Gereformeerde Kerk en was de voorganger van de huidige Noorderkerk. De voormalige kerk is tegenwoordig

in gebruik als bedrijfsruimte. Hoogstwaarschijnlijk heeft dominee op Jan ter Horstraat 13 in de loop der tijd een deel van zijn tuin afgestaan, ten behoeve van het schoolplein van de Haarschool.

In de wederopbouwperiode wordt het gebied tussen de spoorlijn en de Huttenwal verder ontwikkeld tot woongebied. De inrichting van het binnenterrein van het bouwblok, begrensd door Haarstraat--Westerstraat--Jan ter Horststraat--Huttenwal, werd destijds bepaald door de smalle, diepe percelen van zowel de Haarstraat als van de Jan ter Horststraat. Kenmerkend voor het binnenterrein waren de schuurtjes, de moestuinen en het grasland.

Met de bouw van de Haarschool in 1976 en de sportzaal uit 1979 veranderde dit beeld. De oude school die in 1902 aan de Haarstrstraat was gerealsieerd, voldeed niet meer en er was een nieuwe school nodig. Daarop wordt het binnenterrein van het bouwblok gedeeltelijk onteigend, waarna de nieuwe school en de sportzaal worden gebouwd. De beide bouwwerken worden ontsloten aan de Haarzijde, de nieuwe verbinding tussen de Huttenwal en de Westerstraat. Het terrein aan de Huttenwal dat in WOII door het bombardement was kaalgeslagen, wordt dan in gebruik genomen als parkeerplaats.

Haarstraat (bron: Rijssen in oude foto's)

Haarstraat (bron: Rijssen in oude foto's)

1820 Op kruispunt van wegen: Wierdensestraat - Enterstraat - Markeloseweg - Haarstraat

1850 De Haarstraat in Rijssen is een oude invalsweg van de historische kern van Rijssen. De weg heeft een karakteristieke opbouw: een breed straatprofiel met aan beide zijden voorp-
laatsen van boerderijen.

1893 De spoorlijn Deventer- Almelo opent in 1888. Boomkamp wordt belangrijker en meer
bebouwd. Lintbebouwing langs invalswegen.

1935 In de jaren '30 wordt een secundaire verbinding gemaakt tussen de Haarstraat en
de Huttenwal (Jan ter Horststraat). Stapsgewijs wordt bebouwing gerealiseerd. Er ontstaat
een bouwblok.

Huidige situatie

Het plat afgedekte, eenlaagse schoolgebouw is eenvoudig vormgegeven met roodgele bakstenen en aluminium glaspuien. Het oorspronkelijke bouwwerk is hoogstwaarschijnlijk in de loop der tijd in dezelfde bouwstijl naar de oostzijde uitgebreid, bijna tot aan de sportzaal. De school is rondom voorzien van een verhard en omheind schoolplein. Aan de Haarzijde is een bomenrij van berken en eiken gesitueerd.

De sportzaal met kleedruimtes aan de voorzijde grenst enerzijds aan het schoolplein, anderzijds aan de parkeerplaats. Aandachtspunt is de krappe aansluiting van het schoolplein met de voormalige school aan de Jan ter Horststraat 5. Het feit dat het schoolterrein hoger is gelegen dan de percelen rondom speelt hierin mee.

De percelen die aan de west- en noordzijde van de school grenzen, zijn duidelijk begrensd door schuttingen. De percelen van de Haarstraat die aan de zuidzijde van Haarzijde grenzen, hebben een meer open karakter en kenmerken zich als een achterkanttenstraat, met schuren en garages, maar ook nog een enkele moestuin. Er is vanaf de straat zicht op de achterzijden van de woningen.

De woningen aan de Jan ter Horststraat, de Westerstraat en de Huttenwal worden nog steeds hoofdzakelijk gekenmerkt door de oorspronkelijke karak-

teristiek van één bouwlaag en een kap, met de nok dwars op de rooilijn. Her en der is op de hoek een uitzondering te vinden. Tussen de huizen door is er zicht op schuren of werkplaatsen.

Toekomstige ontwikkelingen

Bij herontwikkeling zou de gelaagdheid van het onderzoeksgebied meer naar voren kunnen worden gebracht, waarbij het schoolterrein beschouwd kan worden als onderdeel van het binnenterrein van het bouwblok Haarstraat--Westerstraat--Jan ter Horststraat--Huttenwal. De Haarzijde is als ontsluitingsweg voor de school door het bouwblok aangelegd. De functie van school en de achterkanten aan de zuidzijde geven aanleiding om de Haarzijde als (autoluwe) straat voor bestemmingsverkeer aan te houden.

Niettemin zijn er ontwikkelingen aan de zuidzijde van de Haarzijde mogelijk. Denkbaar zijn woningen binnen de karakteristieken van de huidige bebouwing: kleinschalig met één bouwlaag en een kap, met de nok dwars op de rooilijn; bouwlaag en een kap, waarbij de vormgeving zou kunnen aansluiten op de schuren die hier stonden.

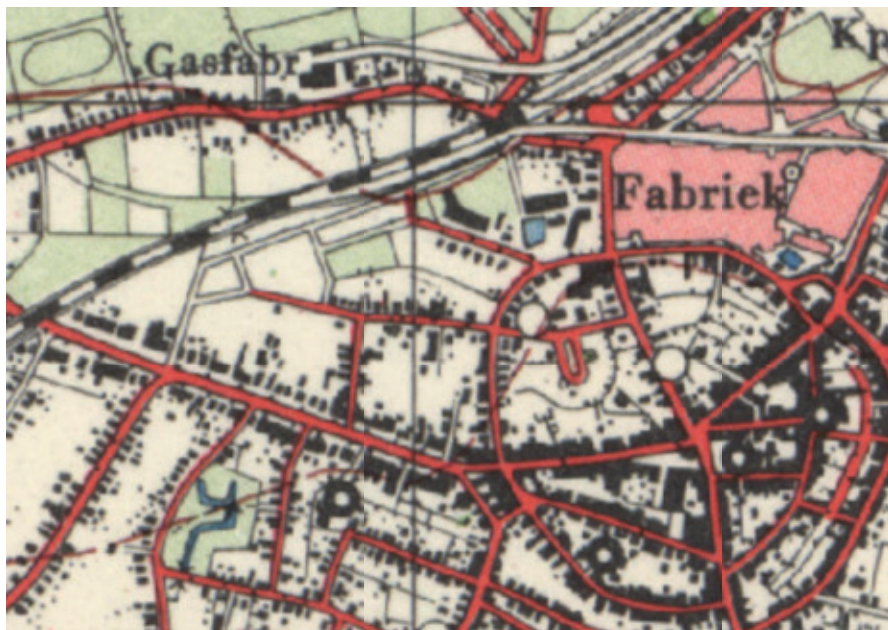
Het schoolgebouw en de sportzaal aan de Haarzijde geven vanuit erfgoedperspectief geen aanleiding tot behoud. Vanuit de actuele grotere opgaves, zoals de

klimaatadaptatie en het streven naar een circulaire economie, is (gedeeltelijk) behoud te overwegen.

Beide bouwwerken zijn representatief voor de periode. Mogelijk zijn er in het schoolgebouw kunstwerken gerealiseerd; die zijn in deze fase niet in de beoordeling meegenomen.

De krappe aansluiting van het huidige schoolplein op het schoolgebouw (monument) aan de Jan ter Horststraat verdient extra aandacht.

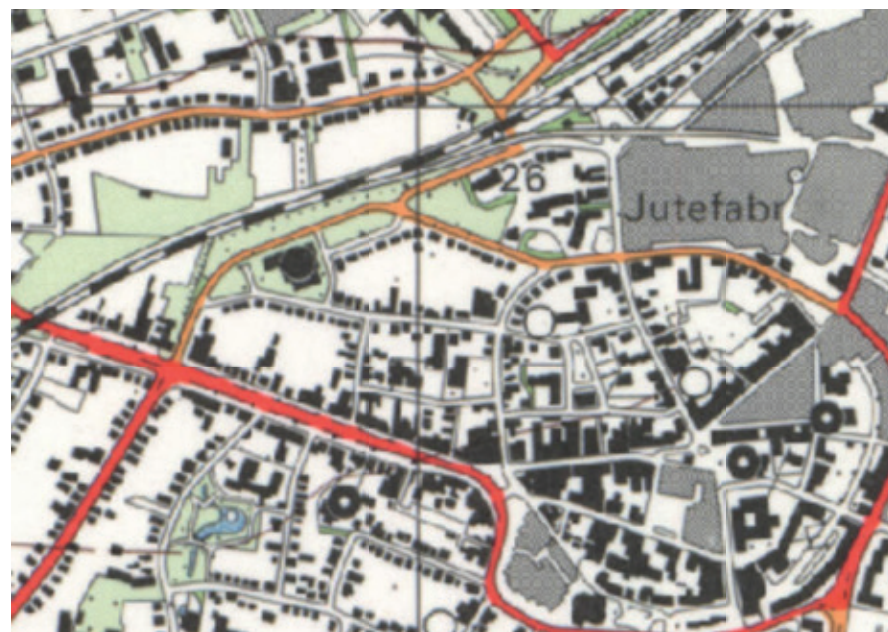
1 De bouwwerken in het onderzoeksgebied zijn niet bekeken op hun eventuele monumentale waarde.

1955 De groei die in de jaren '30 is ingezet, wordt na de oorlog versneld hervat. De smalle percelen loodrecht op de Haarstraat aan de noordzijde begrensd door de Jan ter Horststraat.

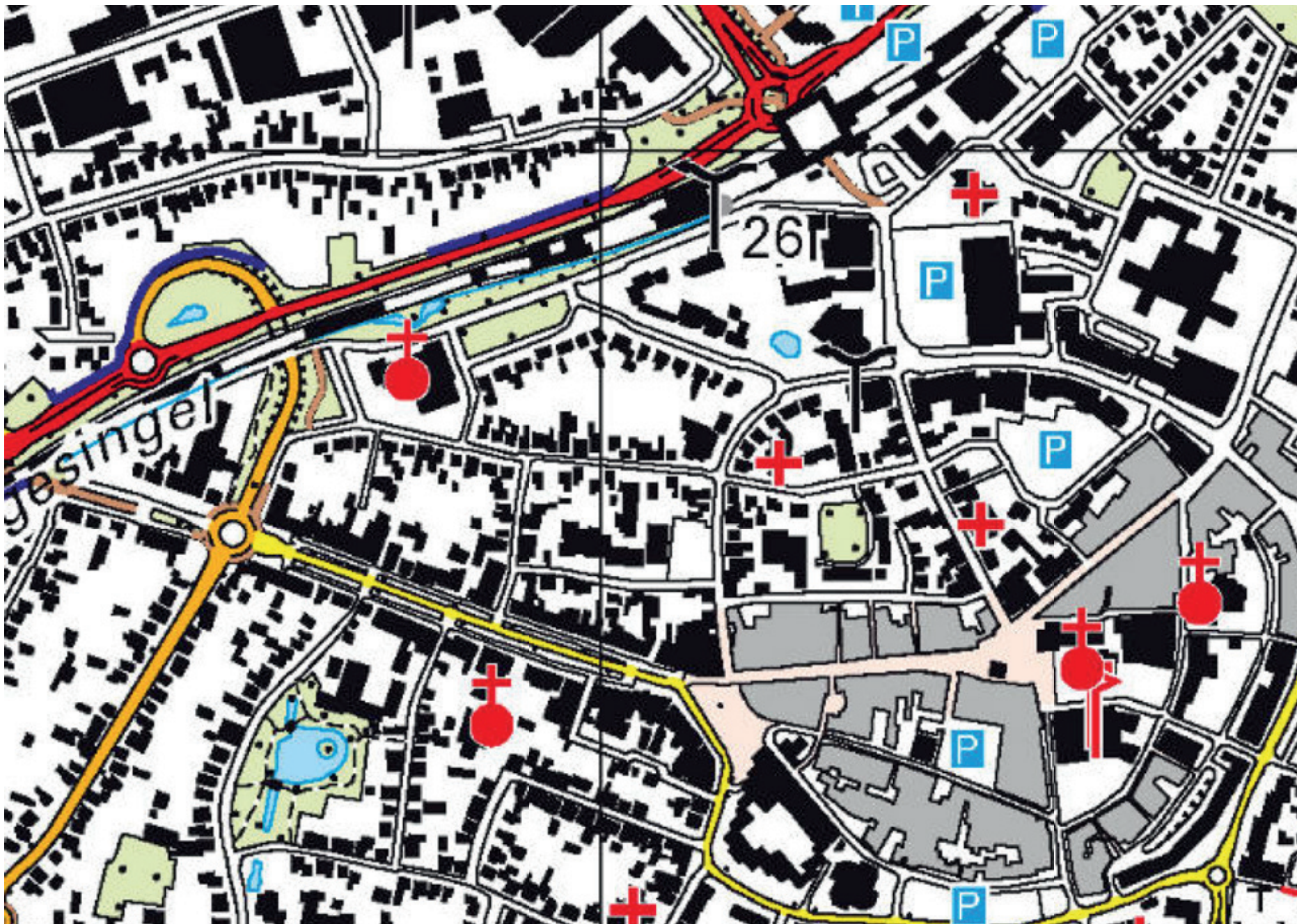
1965 In de loop van de jaren '60 ontwikkelt het gebied tussen de Haarstraat, de Huttenwal tot woongebied. Er zijn nu vier stedenbouwkundige bouwblokken.

1988 De percelen ten oosten van de Westerstraat worden in de jaren '80 verder ingekort door de toevoeging van een achterstraat dwars door het stedenbouwkundige bouwblok: de Haarzijde.

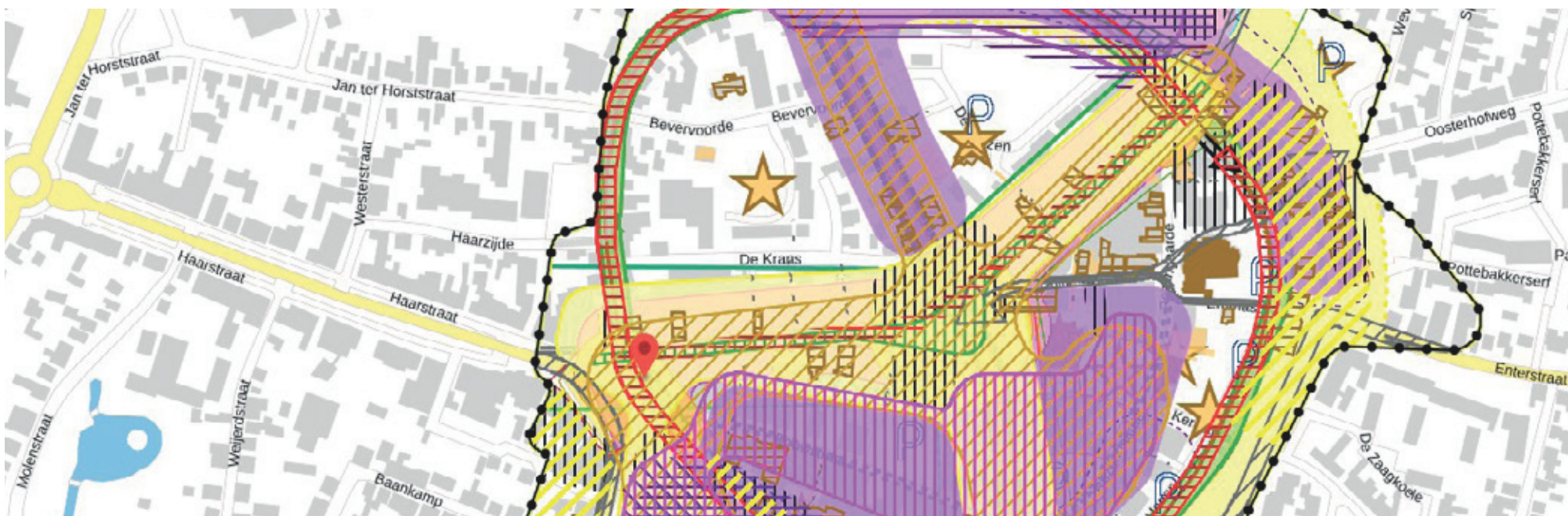
1994 School breidt verder uit.

2022 In de huidige situatie biedt de Haarszijde als eenrichtingsweg ontsluiting voor de Haarschool.

3. Vigerend beleid

Vigerend structuurvisie

Structuurvisie

Het onderzoeksgebied ligt gedeeltelijk op het gebied waarop de structuurvisie Centrum Rijssen 2025 van kracht is. Met name de Huttenwal heeft hierin een belangrijke rol. De volgende punten zijn daarbij van belang:

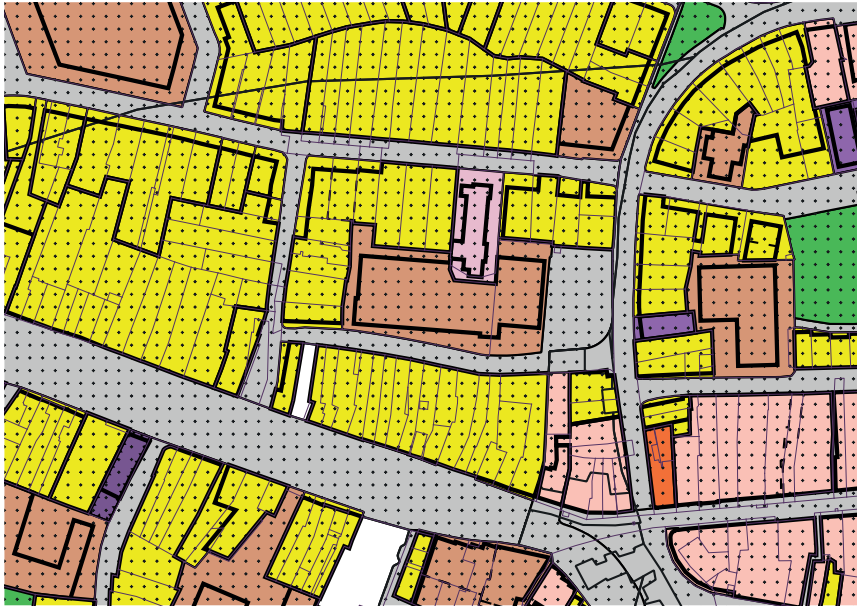
- Wonen-transformatie is aangegeven (en benoemd) in het voorlopige omgevingsplan. Dit betreft gebieden bedoeld voor transformatie naar de functie wonen onder voorwaarden.
- Zuidzijde van de hoek Haarstraat--Huttenwal valt onder het hoofd verblijfs- en winkelgebied van het centrum. Daarbij is het hoekpand Haarstraat 52 als aandachtslocatie voor ruimtelijke kwaliteitsimpuls aangewezen. Dit is niet

meegenomen in deze visie.

- Huttenwal: Vanwege verkeersveiligheid (en leefbaarheid) wordt de centrumring groten-deels afgewaardeerd naar 30 km/u. Ook het verminderen van doorgaand verkeer door het centrum wordt hiermee ontmoedigt. Het onderzoeksgebied vraagt om het “opruimen” van de oude historische verkeersstructuren met brede profielen en gericht op doorstroming/snelheid.
- Huttenwal - historische wal: er is kans om de openbare ruimte een kwaliteitsimpuls te geven door herstel en aanvulling van de bestaande bomenstructuur. Hergebruik van de bestaande hoogwaardige materialen wordt

aanbevolen.

- Huttenwal - doorbraak historische wal: er wordt ingezet op herstellen (leesbaarheid) van de oude stadsstructuur. Dit brengt goede verbindingen teweeg tussen van parkeergebieden met winkels.
- Huttenwal - groenzone wal: de ambitie is om de oude loop van de wal te voorzien van samenhangende beplanting.
Parkeren: De parkeersituatie in het centrum van Rijssen is een ‘unique sellingpoint’. Dit gratis parkeren met voldoende capaciteit wordt gewaardeerd door bezoekers en moet worden behouden.

Vigerend bestemmingsplan

Bestemmingsplan

Het onderzoeksgebied ligt op de grens van twee vigerende bestemmingsplannen: Wonen Rijssen en Kern Rijssen (zie pagina 16). Tevens ligt er een voorontwerp Omgevingsplan Centrum. Daarbij zijn de volgende punten van belang:

Wonen Rijssen 2012

- Het hele plangebied en onderzoeksgebied bezitten een hoge archeologische verwachtingswaarde.
- De wegen en huidige parkeerplaats zijn bestemd voor verkeersdoeleinden.
- Met uitzondering van 3 panden is alles als 'wonen - karakteristiek' bestemd.

- De Haarschool en sportzaal zijn als 'maatschappelijk' bestemd, DGW (Jan ter Horststraat 5) heeft een 'kantoorbestemming' en Haarstraat 100/102 doorlopend tot Haarzijde 2 bezit een 'kantoor- en gemengde bestemming', met maximaal 3 woon-eenheden.

Kern Rijssen 2010

- Het grootste deel van het plangebied en onderzoeksgebied bezit een hoge archeologische verwachtingswaarde. Uitzondering hierop is de bebouwing op de hoek Haarstraat / Huttenwal.
- De Huttenwal bezit een AMK- waarde (bestemd voor de bescherming van de aan de grond eigen

zijnde archeologische waarden).

- De woningen Huttenwal 7 en 9 zijn als 'wonen - karakteristiek' bestemd.
- Doorlopende kavel Haarstraat 60 tot Haarzijde is als 'Centrum-1' (dienstverlening, medisch en overig) bestemd.
- Haarstraat 52-58 en Huttenwal 3 - 5 zijn als 'Centrum-2' (detailhandel en overig) bestemd.

voorontwerp CHW omgevingsplan Centrum Rijssen 2018

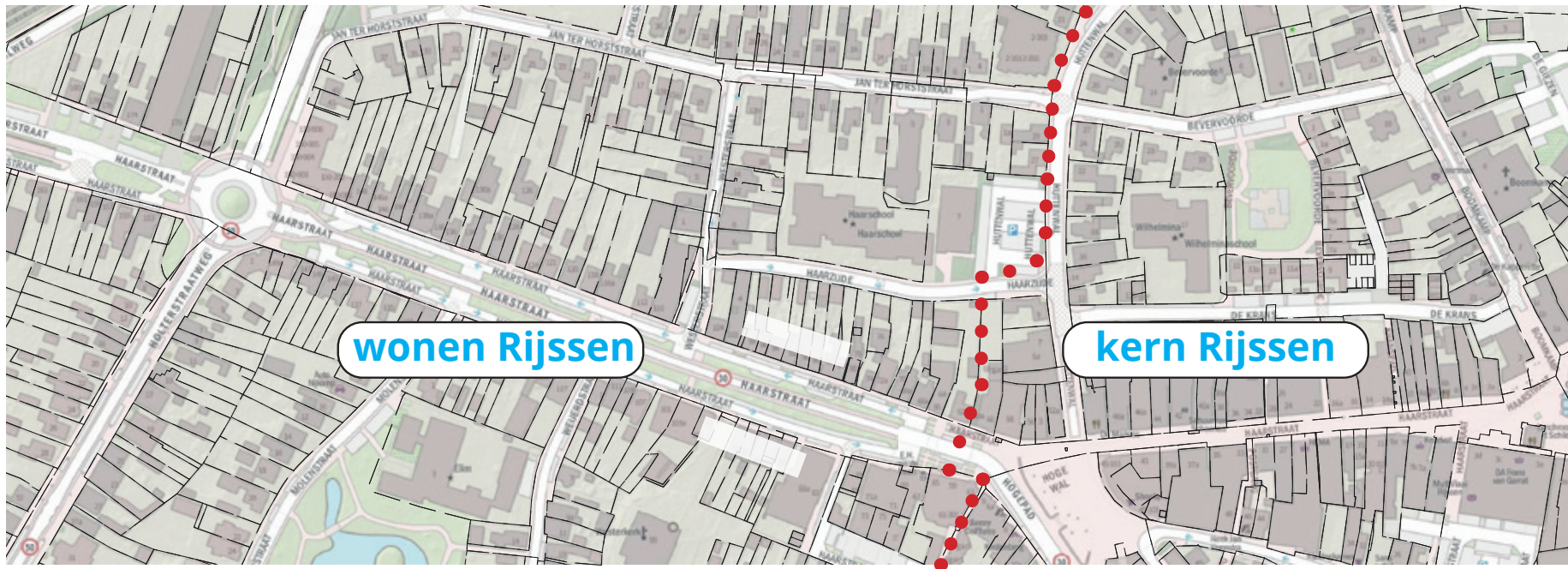
- De parkeerplaats aan de Huttenwal is als 'verkeer-parkeren' bestemd.
- De woning hoek Huttenwal / Haarzijde is als

- 1 Kern Rijssen
- 2 Radiale landwegen - Haarstraat
- 3 Oudste uitleggebieden - overige straten

Vigerende welstandsnota's

‘wonen - samenhangend straatbeeld’ bestemd.

- De overige woonbestemmingen zijn als ‘wonen - transformeren’ bestemd.

Welstandsnota

Het onderzoeksgebied valt in drie vigerende welstandsnota's. Daarbij zijn de volgende punten van belang:

Kern Rijssen

Centrum draagt nog steeds karakteristiek van vervlogen tijden; deze is de moeite van het behouden of versterken waard. De Huttenwal maakt deel uit

van het rondlopende stratenpatroon van de kern. Openbare gebouwen en functies kunnen afwijken van de voorgeschreven oriëntatie of plaatsing in de rooilijn.

Radiale Landwegen

De Haarstraat is vanwege zijn breedte een afwijkende historische invalsweg (1800-1950). Bebouwing staat in de rooilijn en kent een diversiteit in functies. Voor het achtererf (Haarzijde) wordt gemeld dat er schuren en bijgebouwen achterop het erf geplaatst kunnen worden, die niet zichtbaar zijn vanaf de voorzijde. Hiervoor zijn geen verdere richtlijnen opgesteld.

Oudste uitleggebieden

Het overige onderzoeksgebied hoort bij woningbouw in de oudste uitleggebieden (1900-1950). Deze worden omschreven bij de Jan Ter Horststraat en omgeving. Er wordt vermeld dat de stoepen - die origineel bij de woningen hoorden - bij het openbaar gebied zijn gevoegd waardoor het oorspronkelijk smalle straatprofiel is verbreed. Hierbij wordt aangegeven dat nieuwe invullingen zorgvuldig de bestaande karakteristieken moeten respecteren. Afwijkende vormgeving is mogelijk voor bijzondere functies en openbare gebouwen. Hiervoor is een grootschaliger of anderszins afwijkend bebouwingsbeeld mogelijk, maar deze dient een **hoge architectonische kwaliteit** te bezitten.

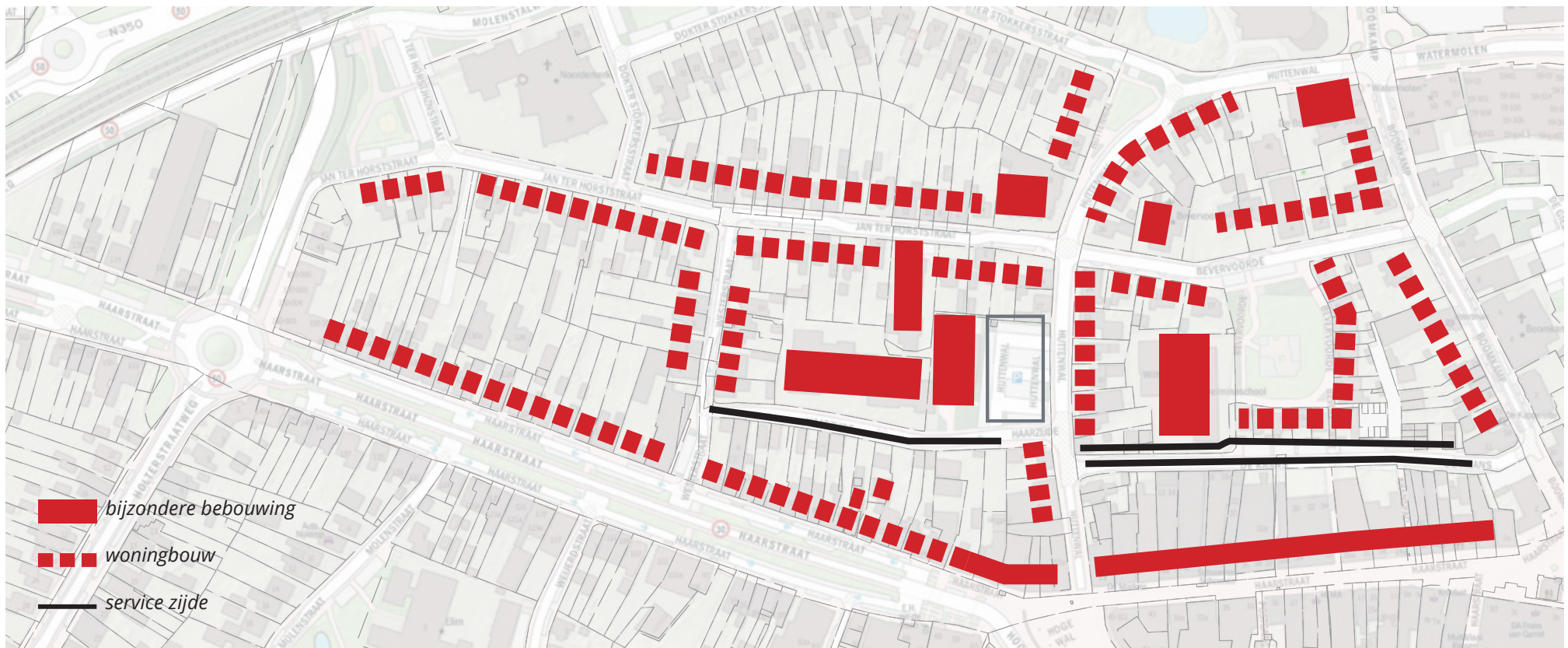

4. Waardering

Voor een goede inventarisatie van het plangebied is op meerdere momenten en in verschillende groepssamenstelling het gebied bezocht, bekeken en besproken. Met de projectgroep van Het Oversticht, de architectuurhistorica en met experts van de gemeente op het gebied van verkeer, groen, water, beheer, educatie en wonen is op locatie gekeken hoe het gebied eruitziet en functioneert.

Daarbij zijn kwaliteiten, kansen en aandachtspunten benoemd. Deze inventarisatie is voorgelegd aan de stakeholders, die hem hebben aangevuld. De bijeenkomsten met de stakeholders zijn op locatie - in de Haarschool - gehouden. Daarmee is de betrokkenheid versterkt, maar konden in de pauze of nadien ook direct waarnemingen plaatsvinden over onduidelijkheden. De positieve

en negatieve waarderingen van de verschillende thema's zijn geformuleerd vanuit alle geïnventariseerde reacties. In sommige gevallen spreken deze elkaar tegen.

Analyse plangebied

PARKEERTERREIN

- De parkeerplaatsen worden intensief gebruikt.
- Medewerkers van winkels maken veeluldig gebruik van de parkeerplaatsen.
- De parkeervakken breder maken. Deze hebben oude maten waardoor ze te krap zijn voor huidige maatstaven (grotere auto's).
- Het parkeren behouden op huidige plek.
- Aantal parkeerplaatsen behouden.
- Onder de nieuwe school zou een parkeerkeelder kunnen worden.
- Toekomstige ingang van de nieuwe school oriënteren op de parkeerplaats.
- Bestaande bomen die na inventarisatie niet in goede conditie zijn of blijven bij herinrichting, mogen komen te vervallen mits (elders) in het plangebied nieuwe bomen worden aangeplant.
- Bestaande bomen (Platanen) handhaven en meer ruimte geven.

Kortom: bestaande aantal parkeerplaatsen handhaven en bij voorkeur op dezelfde plek herinrichten, met behoud van bestaand groen.

SPORTZAAL

- Het gebouw wordt veel gebruikt. Bijna elke avond zijn er activiteiten.
- Er wordt geen hinder/overlast ervaren.
- Door de positie en gestalte van de sportzaal heeft deze veel impact op de omgeving.
- Renovatie kan het slechte energielabel van dit oude gebouw niet veel verbeteren.
- De school heeft uit praktische overweging de wens voor een interne doorgang tussen sportzaal en school. Dit is geen eis.
- De tafeltennisvereniging wil graag blijven en/of terugkomen. Daarnaast horen ze graag of er tijdens eventuele bouw/verbouw een uitwijk mogelijkheid is.

Kortom: bij voorkeur een nieuwe sportzaal op een minder zichtbare plek.

SCHOOLPLEIN

- Het schoolplein is ingesloten door bebouwing waardoor er weinig toezicht is.
- Drugshandel en -gebruik op het plein zorgen voor overlast en ergernis.
- Er is behoefte aan schaduw en groen op het schoolplein.
- In de buurt is weinig voor jongeren, een ontmoetingsplek - zoals bijvoorbeeld een voetbalveld - voor deze doelgroep is erg gewenst.
- Het kantoor van DGW bevindt zich midden op het schoolplein, maar ervaart daarvan geen hinder. De omheining van het schoolplein blokkeert een vluchtweg. In de huidige situatie moet je bij calamiteiten over het hek klimmen, wat niet voor elke medewerker mogelijk is.
- De muur in de achtertuin van de Jan Ter Horststraat 3 scheidt de privé tuin van het schoolplein. De oude muur met poort wordt aangetast door het witte zand van het schoolplein, wat vraagt om een oplossing.

Kortom: het schoolplein zo veel mogelijk oriënteren op de openbare ruimte en aanvullen met extra groene openbare speelruimte.

SCHOOL

- Iedereen is positief over de aanwezigheid van de school in de buurt.
- De behoefte voor een nieuw schoolgebouw is groot. Het bestaande gebouw voldoet in technische opzicht niet aan de huidige kwaliteitseisen. Het binnenklimaat is erg slecht. Er zou zo snel mogelijk een nieuwe gebouw moeten komen.
- Nieuwe school zo positioneren dat een centraal schoolplein ontstaat waar beter toezicht mogelijk is.
- Ingang van school aan Hutteval situeren.
- Nieuwe school uitvoeren in twee bouwlagen zodat meer ruimte ontstaat voor spelen en groen.
- Een extra bouwlaag met woningen op de twee beoogde bouwlagen van de school wordt niet positief ontvangen. De school heeft hierover negatieve ervaring van andere scholen ontvangen, verwacht dat de sociale controle te groot wordt, wil niet graag in een VVE enz.

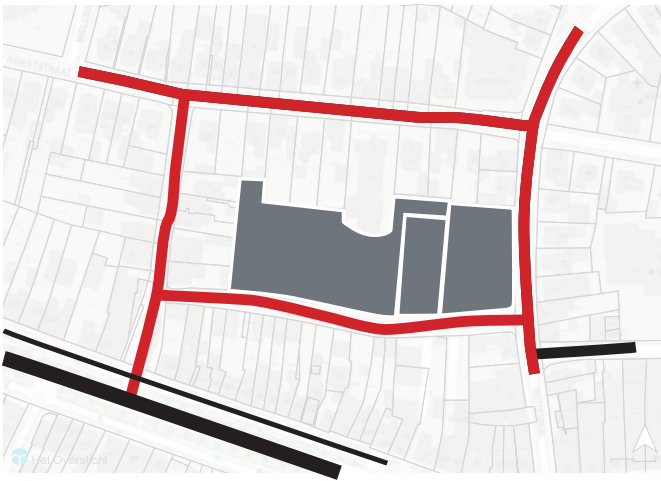

Overige omwonenden zijn vanuit privacy overwegingen niet positief; inkiijk op de achtertuin wordt het meest aangehaald.

- Lokalen van de school zoveel mogelijk op het noorden oriënteren.
- De school staat open om bij te dragen aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van de Haarzijde. Indien nodig zijn zij bereid hiervoor een strook van het huidige terrein in te leveren.
- Er moet een oplossing komen voor halen en brengen van kinderen. Het liefst niet meer vanaf de Haarzijde. Een Zoen & Zoef zone kan hierin een oplossing bieden.
- De fietsenstalling zijn niet toereikend.
- De school is positief over het vergroenen van het schoolplein en ecologie als thema te betrekken bij de nieuwe school (moestuin, insecten-hotel, bloemen enz.).

kortom: Nieuwe school van twee bouwlagen met oriëntatie op de Huttenwal.

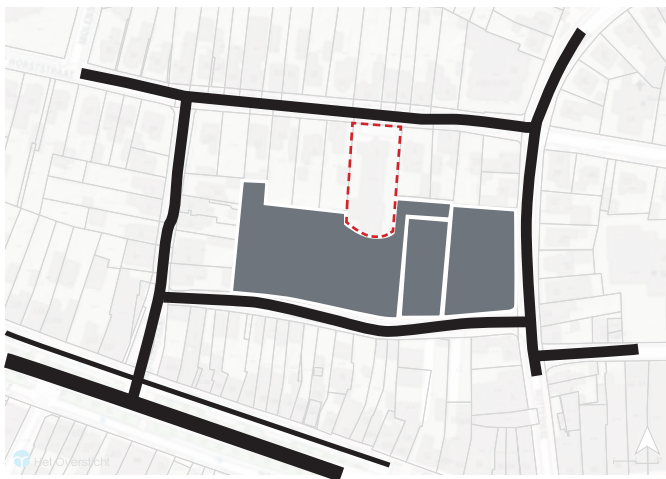
VERKEER

- De verkeersintensiteit in en om het stedenbouwkundige bouwblok is hoog. Vooral de Jan Ter Horststraat, Westerstraat en de Haarzijde zijn zeer druk. Dit is ontstaan sinds de Huttenwal is afgesloten van de Haarstraat.
- Er wordt te hard en tegen de richting in gereden. Het intensieve gebruik leidt tot gevaarlijke situaties en ergernis bij omwonenden.
- Er ontstaan vaak opstoppen bij de Haarstraat, waardoor er ongewenst gebruik van de ventweg wordt gemaakt.
- De verkeersdruk zou goed onderzocht moeten worden (o.m. met telling tijdens drukte).
- Er was een plan voor een extra ontsluiting tussen de Haarzijde en de Haarstraat ter plaatse van huisnummer 62. Dit plan is komen te vervallen door een historische vondst.
- Uit een verkeersonderzoek van de Jan Ter Horststraat blijkt dat er 12000 auto's per week passeren.
- De wijk moet verkeersluw worden gemaakt.

- Aan de Haarzijde wordt 'tijdelijk' geparkeerd op inritten van de woningen aan de Haarstraat waardoor hinder ontstaat.
- De Haarzijde is te smal voor de vele functies die nu aan deze straat liggen.
- Een oplossingsrichting voor een verkeerslus aan de Haarzijde wordt geopperd.
- Stuur het verkeer niet te veel richting de Krans.
- Er is behoefte aan meer overzicht op de kruising Haarzijde-Westerstraat. Deze is erg krap.
- De parkeerplaatsen aan Westerstraat moeten blijven.
- De parkeerplaatsen ter plaatse van Rosman zijn te ondiep.
- Huidig vrachtverkeer is erg hinderlijk en past niet in de wijk. Laden en lossen bij Rosman veroorzaakt overlast.

Kortom: het verkeer moet verminderen en de snelheid moet omlaag. Een degelijk plan voor verkeerstromen is van groot belang voor de leefbaarheid van de wijk.

DE GOEDE WONING (DGW)

- DGW zijn tevreden over hun huisvesting.
- Er wordt geen overlast van het aangrenzende schoolplein ervaren; het wordt ervaren als dynamiek.
- Er wordt veel illegaal geparkeerd op de eigen parkeerplaatsen aan de Jan Ter Horststraat. Vooral binnen kantooruren is dit een probleem. Buiten kantooruren vindt DGW dit prima.
- DGW wil voor bezoekers graag een directe toegang naar de parkeerplaatsen aan de Hutewal, die tevens als vluchtweg kan dienen.

WONINGBOUW

- Hoogbouw (drie bouwlagen) is niet gewenst.
- Bij voldoende ruimte is er geen bezwaar tegen het toevoegen van grondgebonden woningen.
- De voorkeur voor een compacte school maakt dat er ruimte over blijft voor spelen en groen. Daarbij geen extra functies toevoegen.

- Het vermoeden is dat woningbouw aan de Haarszijde meer parkeren aan zal trekken, terwijl de parkeerdruk al hoog is.
- Woningbouw boven op school is niet gewenst (zie school) omdat de functies niet goed samenwerken, aldus de school. Tevens is bewoning op een derde bouwlaag niet gewenst in verband met privacy van omwonenden.

Kortom: toevoegen van woningbouw lijkt niet direct logisch.

GROEN

- Er is een algemene behoefte aan meer groen in de wijk.
- Liever geen Platanen in verband met rommel en allergie.
- Alle bestaande bomen proberen te behouden.
- Waar bestaande bomen niet behouden kunnen worden, deze (elders in het plangebied) vervangen voor nieuwe.
- Er is een algemene consensus over het toevoegen van een nieuw groen plein in relatie met de sportzaal en het schoolplein, waar ook na schooltijd kinderen/jongeren kunnen bewegen. Er wordt gedacht aan een trapveldje.

OVERIG

- Westerstraat 8 vraagt aandacht voor de blinde zuidgevel die in het zicht komt als Westerstraat 6 komt te vervallen.

5. Onderzoek

De waardering (inventarisatie) is gebruikt om tot verschillende structuurmodellen te komen. Deze zijn geschetst met de experts en besproken met de stakeholders. Er zijn verschillende thema's bekeken met elk hun eigen vraagstelling, te weten:

Stedenbouwkundige structuur

Het gebied heeft zich in de historie ontwikkeld tot een 'achterstraat' waarop de voorkant van een school is georiënteerd. De visie moet duidelijkheid geven over de benaderingswijze van het gebied.

Bebouwing

In het ontwikkelgebied bevinden zich het schoolgebouw van de Haarschool, een sportzaal en het pand op nummer 6 van de Westerstraat. De Haarschool krijgt een nieuw schoolgebouw van circa 1360 m². Het pand op nummer 6 zal worden gesloopt om ruimte te maken voor een betere verkeersstructuur. Er is nog geen besluit genomen of de sportzaal van circa 500 m² zal worden gerenoveerd of vernieuwd.

Dit leidt tot de volgende twee scenario's:

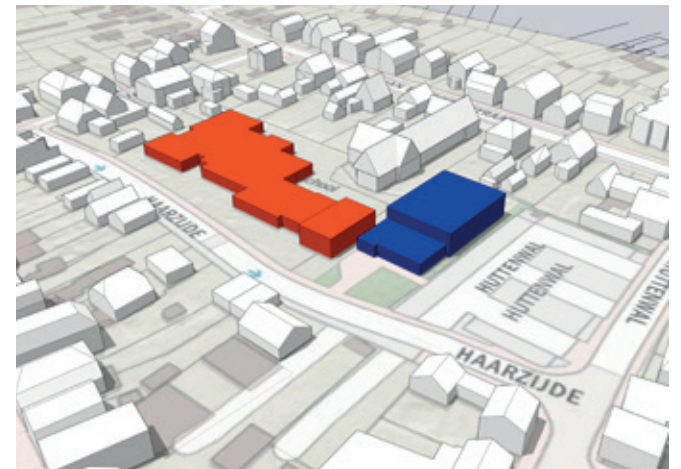
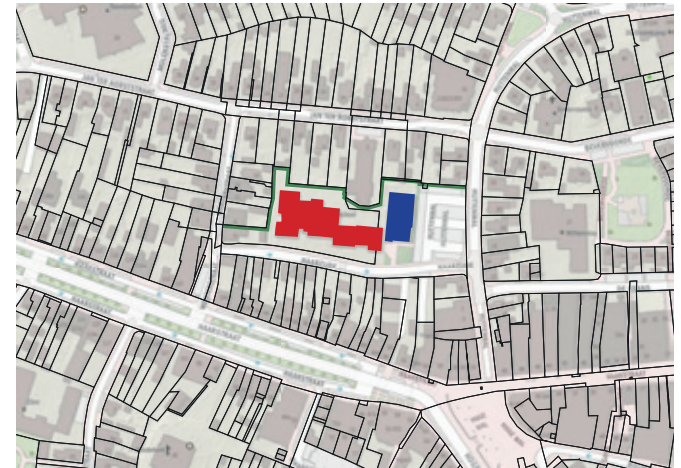
- met behoud van de sportzaal
- zonder behoud de sportzaal

Infra & parkeren

De verkeersafwikkeling binnen het gebied moet worden verbeterd. Er is veel sluipverkeer en er doen zich onveilige situaties voor. Om tot een goede oplossing te komen dienen verschillende scenario's te worden onderzocht. Daarnaast is lang-parkeren ten gunste van het centrum opgenomen als een functie die gehandhaafd moet blijven.

Groen & Water

Door klimaatverandering leidt tot vaker hevige neerslag, langdurige droogte en aanhoudende hitte. In de gemeente Rijssen-Holten blijft dit niet onopgemerkt; er moet gewerkt worden aan een klimaatadaptieve omgeving. Het is belangrijk om bij de herontwikkeling van de Haarszijde en omgeving in te zetten op klimaatadaptatie. Denk aan klimaatadaptieve nieuwbouw, maar ook herinrichting van de openbare ruimte en maatregelen op particulier terrein.

BESTAAND

SCHOOL	CIRCA 1300 m ²
SPORTZAAL	CIRCA 500 m ²

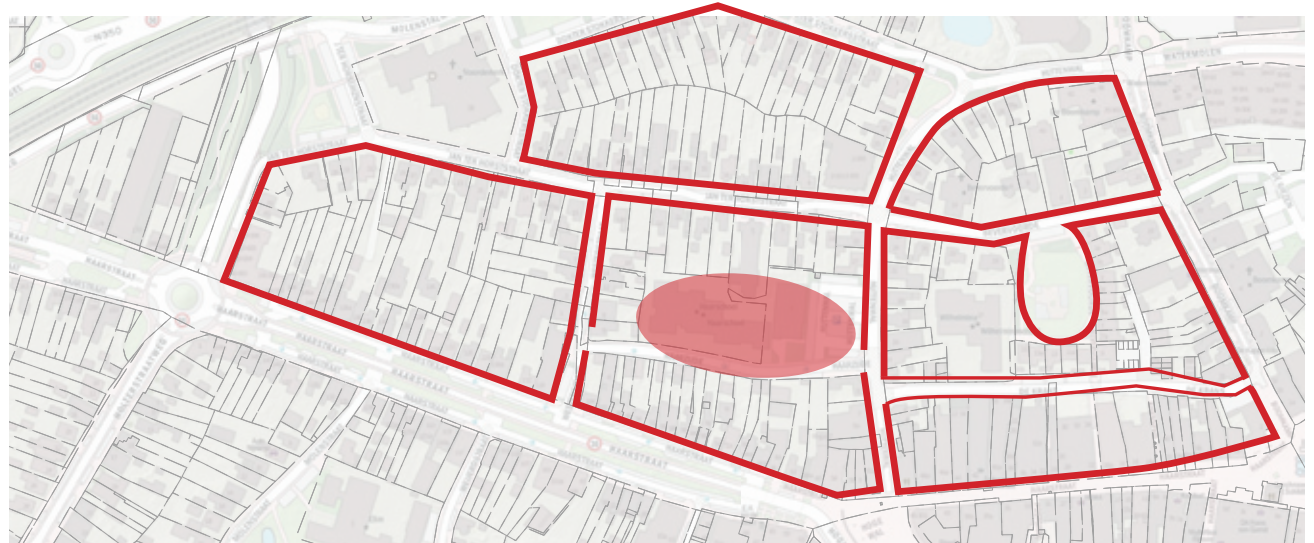
ca. 1890

ca. 1955

ca. 1988 - huidige

Nieuw uitgangspunt stedenbouwkundig bouwblok

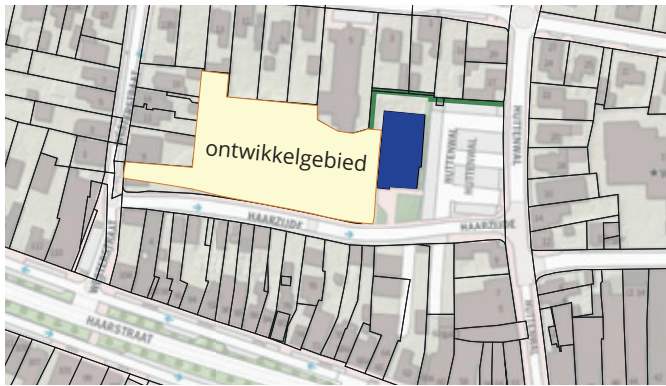
STEDENBOUWKUNDIGE STRUCTUUR

Conceptuele benadering van het bouwblok

De laatste 40 jaar is de Haarzijde de doorsnijding geworden van het stedenbouwkundige bouwblok. Deze is altijd benaderd als straat. Bij het oprichten van de nieuwe school zou deze als 'achtererf' of 'binnenplaats' benaderd kunnen worden, om de volgende redenen:

- signaalfunctie dat er een gebied wordt betreden waarbij andere regels gelden (schoolzone)
- op het erf is niet de auto de hoofdgebruiker (zoals bij profilering van straten wel vaak het geval is)

- bebouwing op het erf wordt functioneel gepositioneerd
- er kan worden afgeweken van stedenbouwkundige principes die voor een straat als uitgangspunt dienen zoals 'voorgevelrooilijn' of 'straatprofiel'
- het erf bestaat uit verschillende plekken: verblijf, recreëren, spelen, tuin, parkeren, ontmoeten enz.

ontwikkelgebied

BEBOUWING - BEHOUD SPORTZAAL

Er zijn drie modellen besproken waarbij de sportzaal behouden blijft. Daarbij is het bouwvlak voor het schoolgebouw bewust groter weergegeven dan benodigd, zodat er voldoende zoekruimte overblijft. Het ontwikkelgebied blijft hierbij beperkt tot de sportzaal.

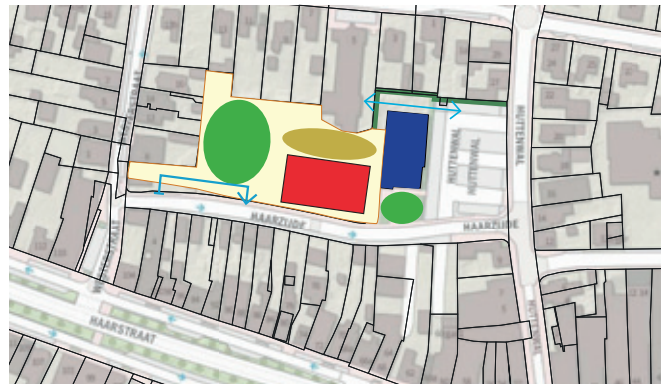
Analyse van de modellen:

model 1

- Nodigt uit tot wangedrag achter de school.
- Er moet voldoende toezicht / sociale controle op het groene speelveld komen.
- Er is een wens voor extra parkeerruimte nabij het groene veld.

model 2

- Er is inzicht vanaf de school in de tuinen van de Westerstraat. Dit is ongewenst.
- Combinatie sportzaal--speelveld is mooi.
- Combinatie schoolplein--speelveld is voordelig

model 1

voor de school.

- Er is zicht vanaf de Haartzijde op de achterzijde van het monumentale pand van DGW. Dit is positief.
- De Zoen & Zoef zone kan goed worden ingevoegd ter plaatse van de pleinen.

model 3

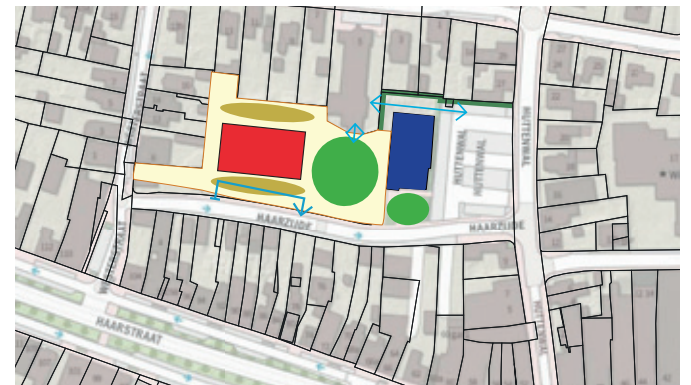
- Nodigt uit tot wangedrag achter de school.
- Combinatie sportzaal--speelveld is mooi.
- Combinatie schoolplein--speelveld ontbreekt. Dit is een gemiste kans.

Centrale vragen/opmerkingen:

- Wie doet beheer van het groene speelveld?
- Is een parkeergarage onder de school denkbaar?
- De route van DGW naar de parkeerplaats zal sociaal veilig moeten worden ingepast als deze wordt gerealiseerd. Mogelijk is deze afsluitbaar.

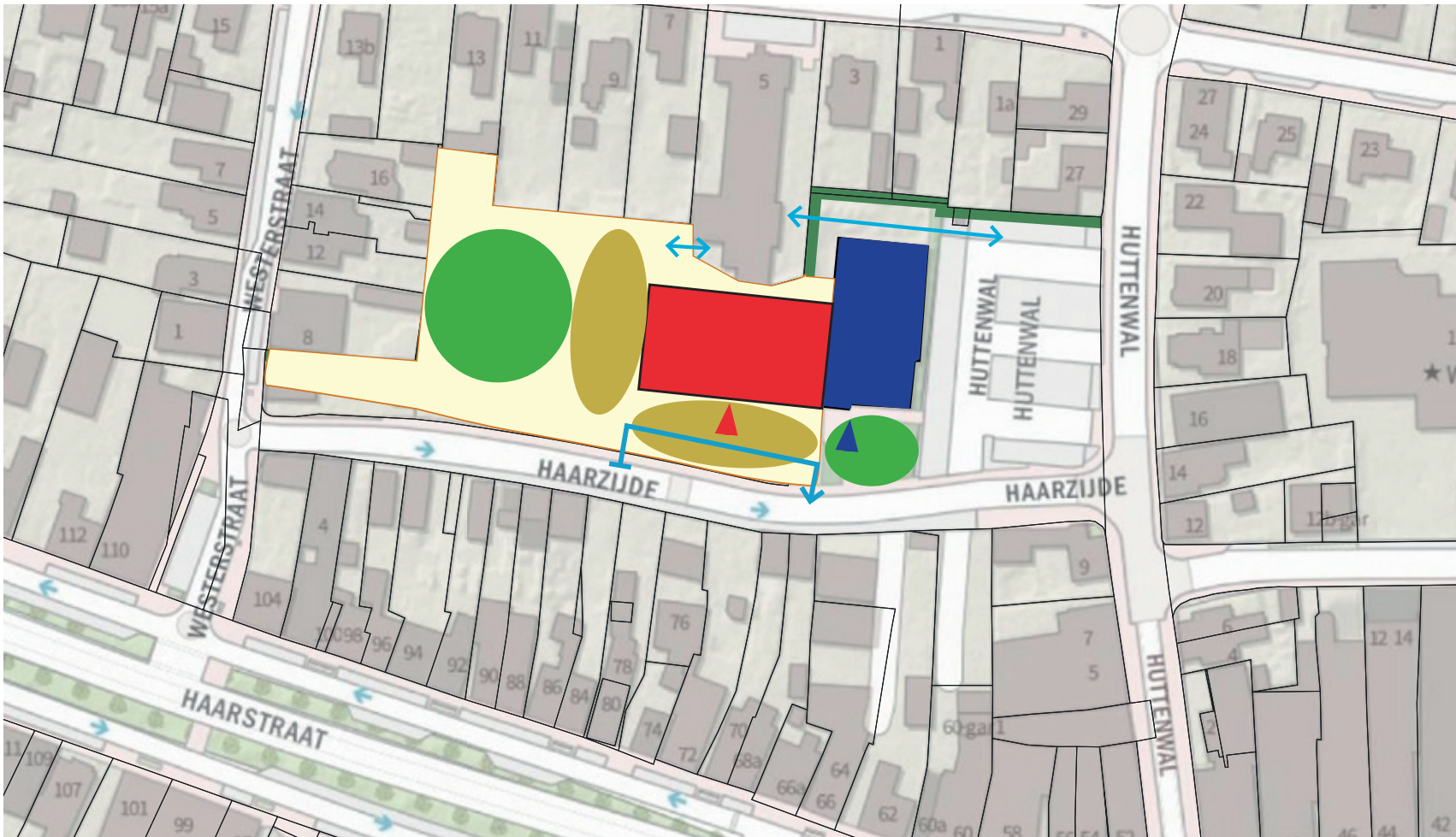

model 2

model 3

■	schoolgebouw
●	schoolplein
■	sportzaal
●	groen speelveld (openbaar)

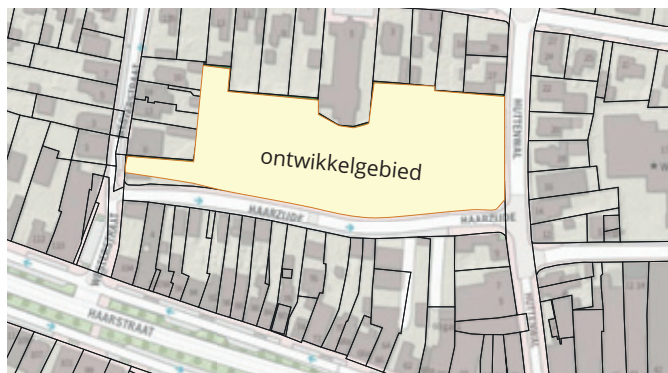
model 4 - voorkeur

Voorkeursmodel

Omdat behoud van de huidige sportzaal bij zowel de stakeholders als de experts geen voorkeur heeft, is om strategische redenen gekozen in het voorkeursmodel de nieuwe school te verbinden aan de bestaande sportzaal. Een demonstratief gebaar wat geen recht zal doen aan het nieuwe

vastgoed. In dit model is de verbinding tussen het schoolplein en het groene speelveld voor de school optimaal, maar de relatie met de sportzaal - de kans voor buiten sporten - ontbreekt. Een dubbelfunctie van de Zoen & Zoef zone met het schoolplein aan de voorzijde is gewenst, maar de

druk op de Haarzijde blijft hiermee gehandhaafd. De entree van de school en de sportzaal kunnen beter worden gecombineerd.

ontwikkeld gebied

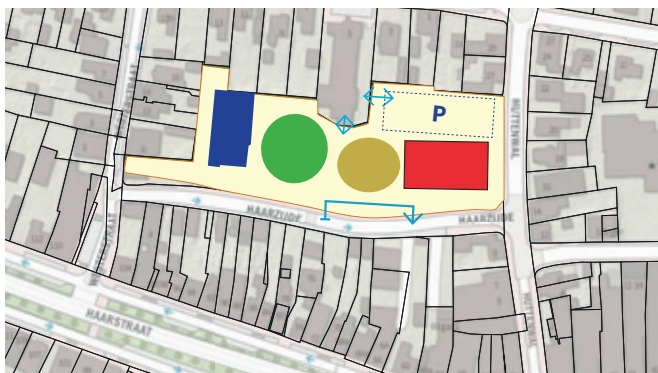
BEBOUWING - SPORTZAAL VERVANGEN

Er zijn drie modellen besproken waarbij de sportzaal wordt vervangen. Daarbij is het bouwvlak voor het schoolgebouw groter weergegeven dan nodig zodat er voldoende zoekruimte overblijft. Het ontwikkelgebied geeft hierbij meer mogelijkheden tot onderzoek omdat ook het parkeren verplaatst kan worden.

Analyse van de modellen:

model 1

- Er moet voldoende toezicht / sociale controle op het groene speelveld komen.
- Nadeel is hoog gebouw in de 'kleine' achtertuinen van de Westerstraat.
- Weinig zicht op parkeren nodigt uit tot wangedrag.
- Er is zicht van af de Haarzijde op de achterzijde van het monumentale pand van DGW. Dit is positief.
- Vluchtwegen vanuit DGW zijn goed te realiseren.

model 1

model 2

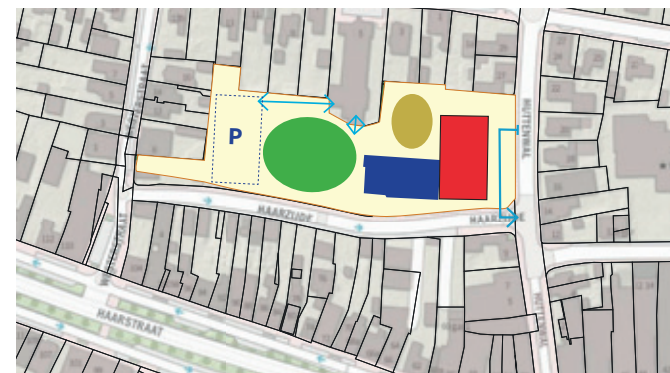
- Nodigt uit tot wangedrag achter de sportzaal / school.
- Parkeren en verkeer wordt dieper de wijk in gehaald, dat is ongewenst.
- Hoek Huttenwal - Haarzijde krijgt duidelijke stedenbouwkundige definitie, dat is positief.

model 3

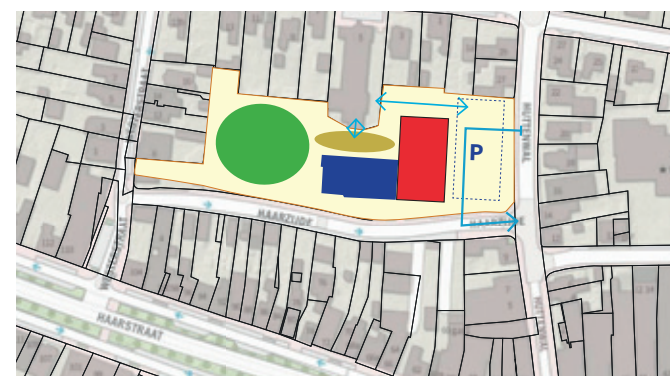
- Schoolplein ligt uit zicht van openbare ruimte.
- Nodigt uit tot wangedrag achter de school.

Centrale vragen/opmerkingen:

- Wie doet beheer van het groene speelveld?
- Is een parkeergarage onder de school + sportzaal denkbaar?
- De route van DGW naar de parkeerplaats zal sociaal veilig moeten worden ingepast als deze wordt gerealiseerd. Mogelijk afsluitbaar.
- Verplaatsing van school naar de hoek Huttenwal - Haarzijde maakt goede bouwfaseringsmogelijkheid.
- Als het parkeren wordt verplaatst en school / sportzaal buiten het bouwvlak komen moet het bestemmingsplan / omgevingsplan worden gewijzigd.

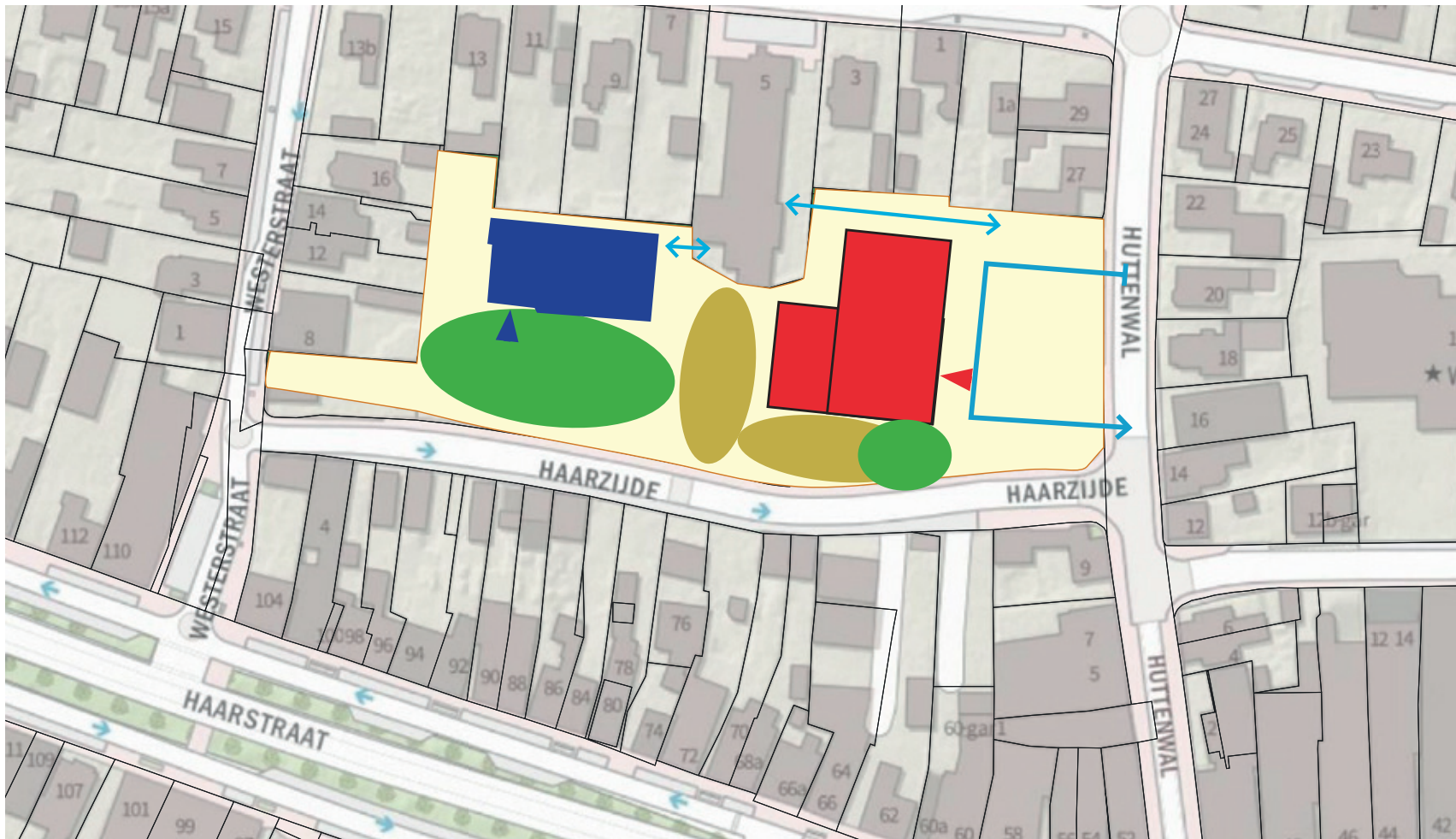

model 2

model 3

	schoolgebouw
	schoolplein
	sportzaal
	groen speelveld (openbaar)

model 4 - voorkeur

Voorkeursmodel

De school richt zich op de Huttenwal en de Haarzijde; parkeren blijft op dezelfde plaats. Daarmee wordt de mogelijkheid geboden het verkeer vanuit de school niet langer naar de Haarzijde af te wikkelen. Het monumentale DGW gebouw is zichtbaar vanaf de openbare ruimte. Het school-

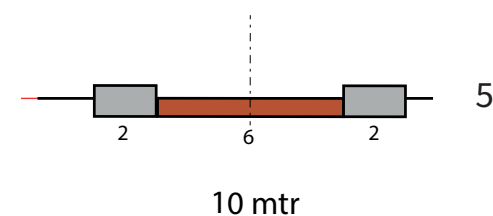
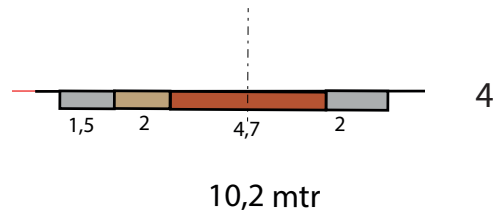
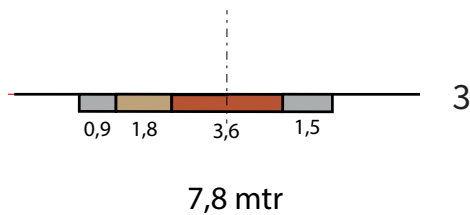
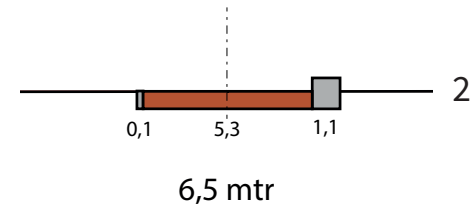
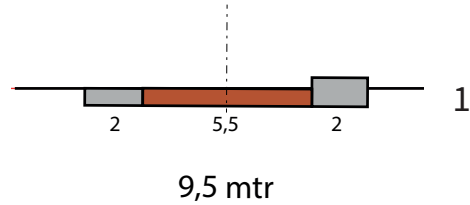
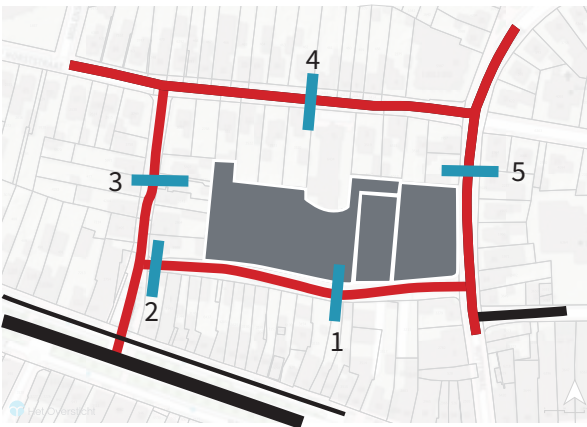
plein kan met het groene speelveld gecombineerd worden in één ontwerpopgave. De koppeling met de sportzaal is daarbij ook sterk aanwezig. De vluchtwegen vanuit DGW kunnen goed ingepast worden. Aandachtspunt is de sociale veiligheid middels zicht op de speelplekken.

VERKEER

De verkeersstructuur op de hoek Haarzijde/Westerstraat/Haarstraat is niet optimaal. Het bestaande straatpatroon is krap, waardoor er weinig ruimte is en er zich onveilige situaties voordoen. Om dit te verbeteren/verruimen heeft het college van B&W in 2019 de woning aan de Westerstraat 6 in Rijssen aangekocht.

Een analyse van de straatbreedte toont aan dat de profielen niet beantwoorden aan de functie voor de aanwezige verkeersintensiteit.

De Haarzijde heeft door de nieuwe benadering van het achtererf nieuwe profielen nodig. Daarnaast is nu de kans het profiel van de Huttenwal de leesbaarheid van de - in de structuurvisie gewenste - historische walstructuur te versterken met groen en hoogwaardige bestrating.

Analyse van de straatbreedtes

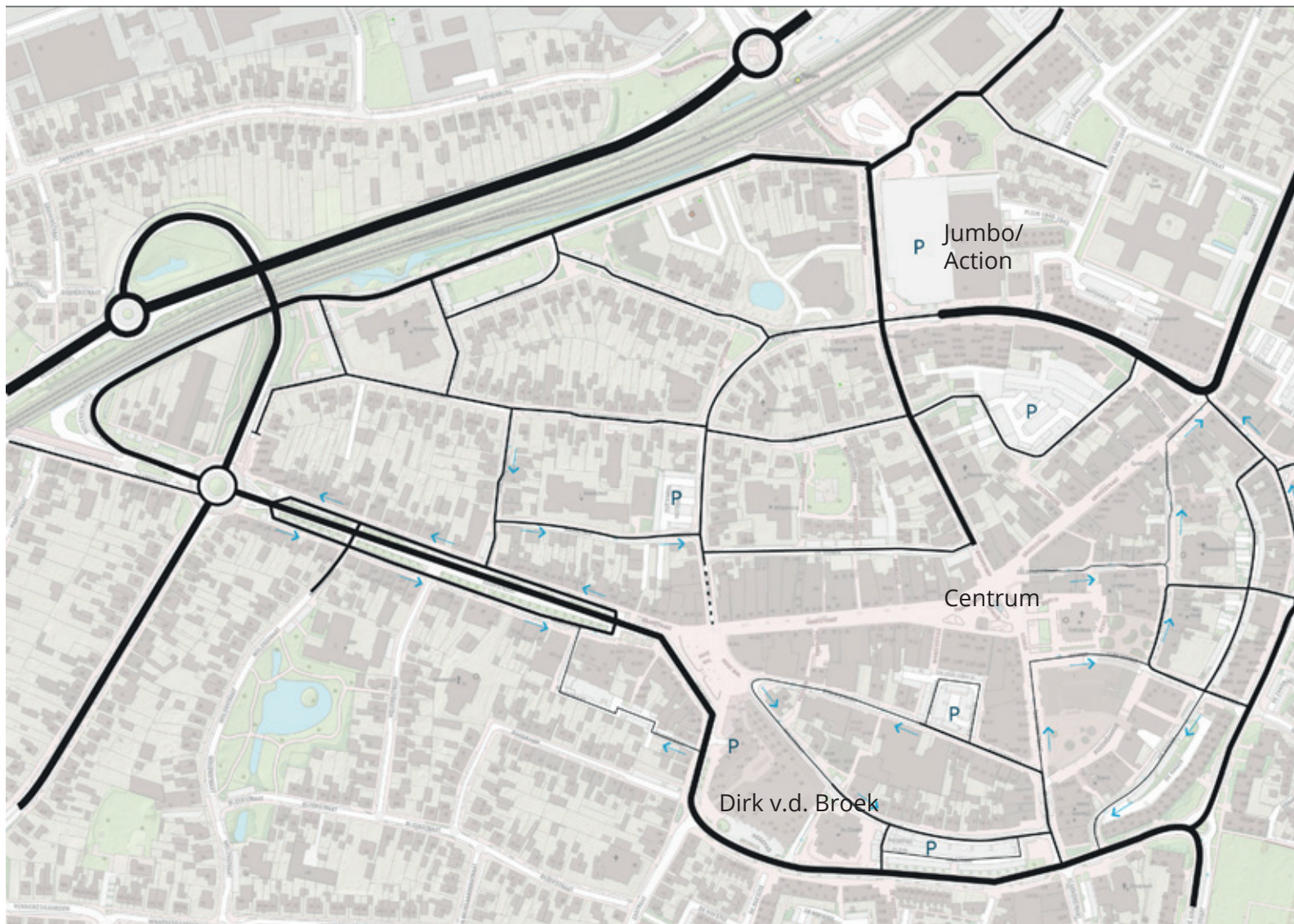
Haarzijde
vraagt om nieuwe
profielen

Westerstraat
profiel handhaven

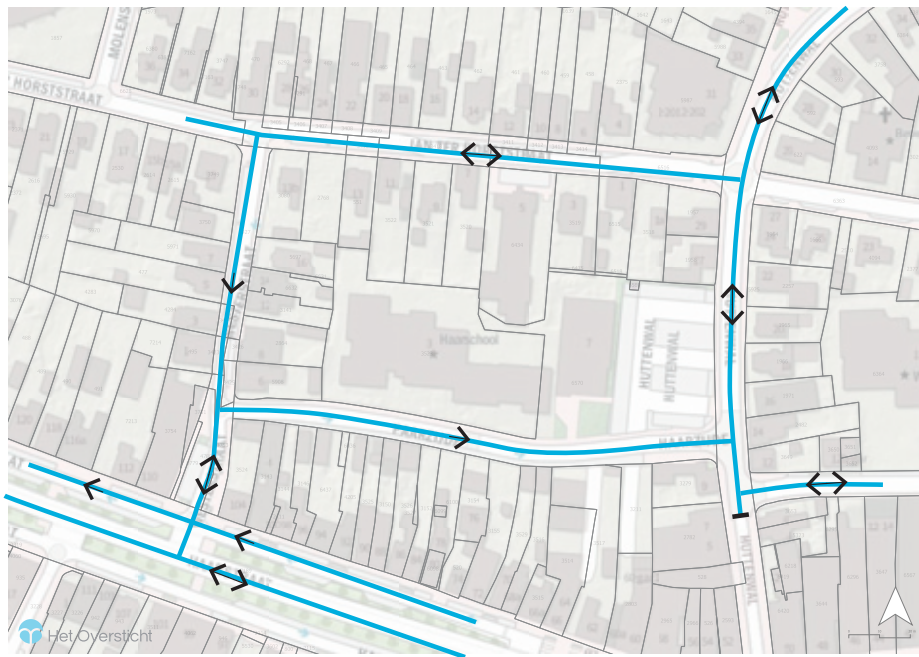
Jan Ter Horststraat
profiel handhaven

Huttenwal
vraagt om nieuw
profiel

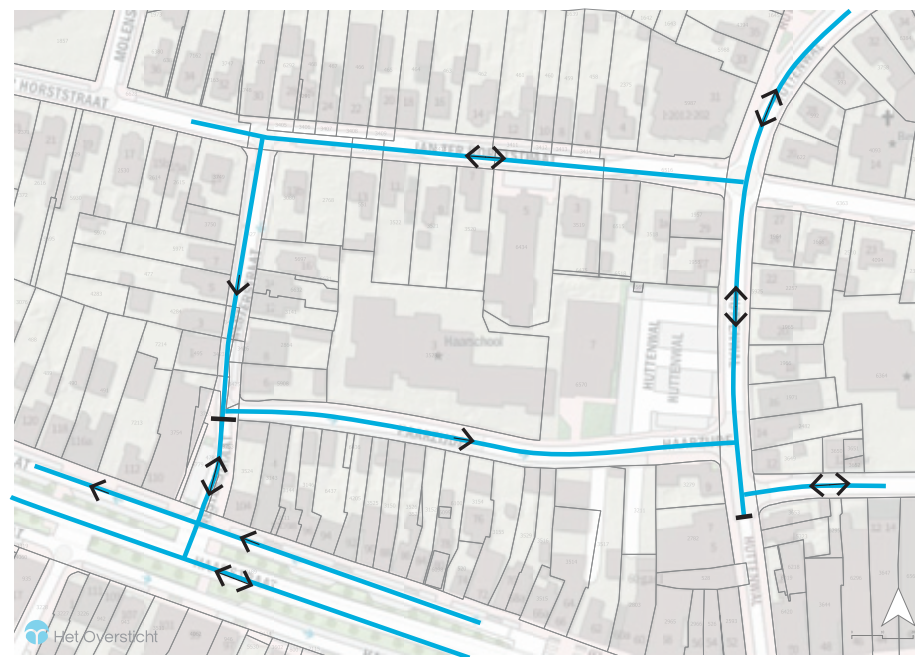

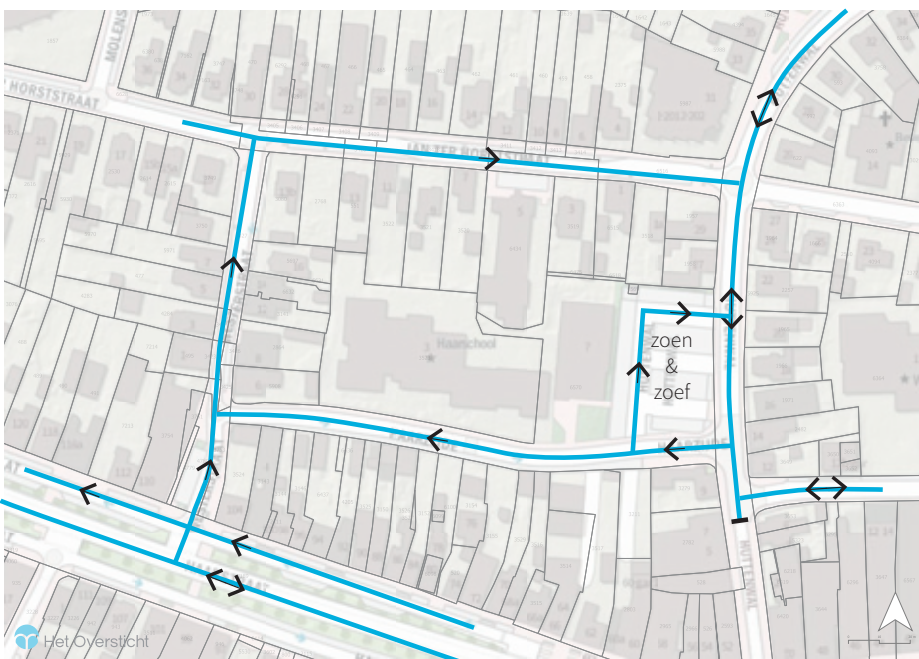
Huidige situatie van de centrumring en de rijrichtingen in het onderzoeksgebied.

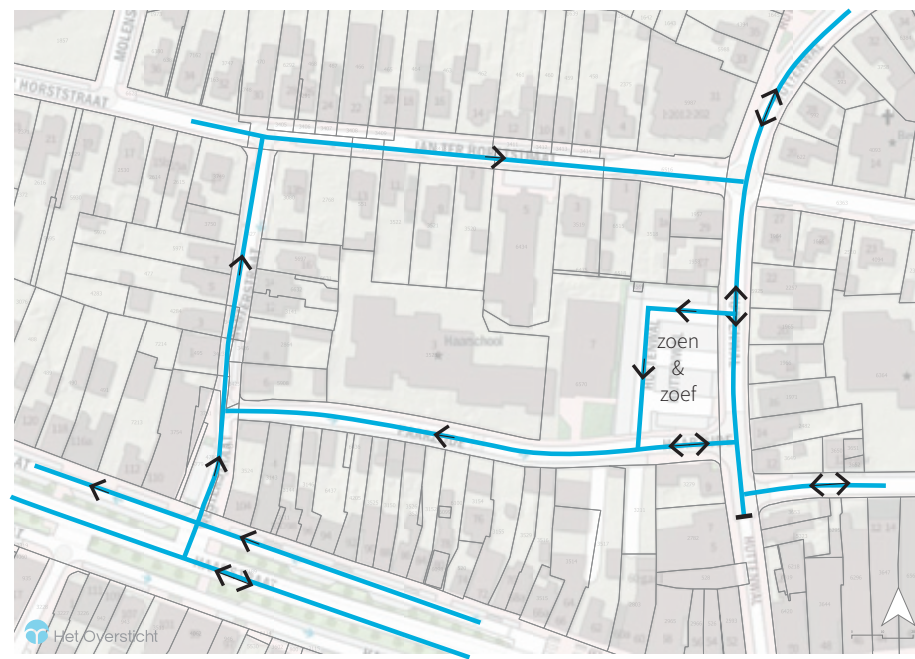
huidige situatie

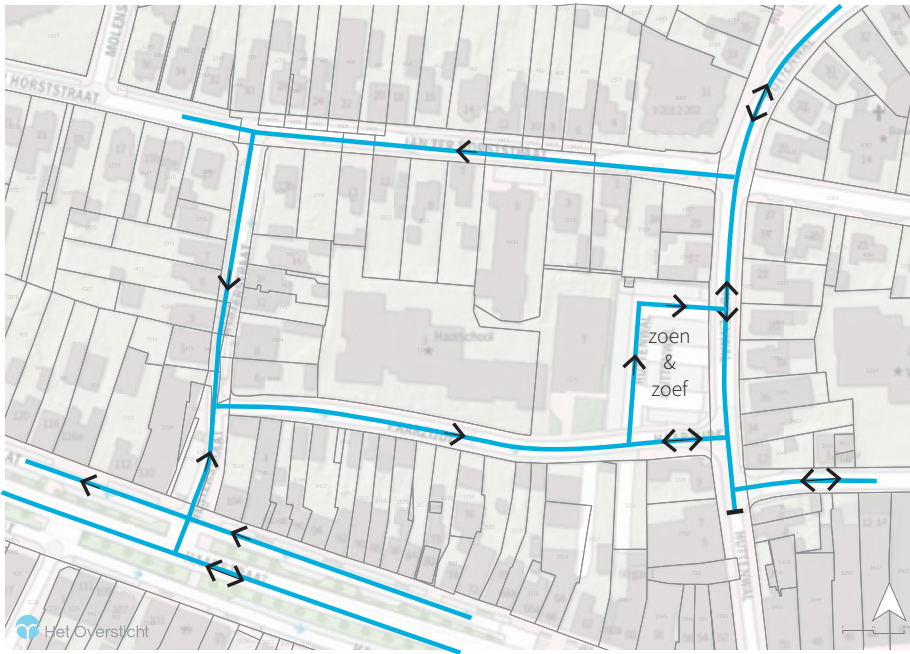
model 1

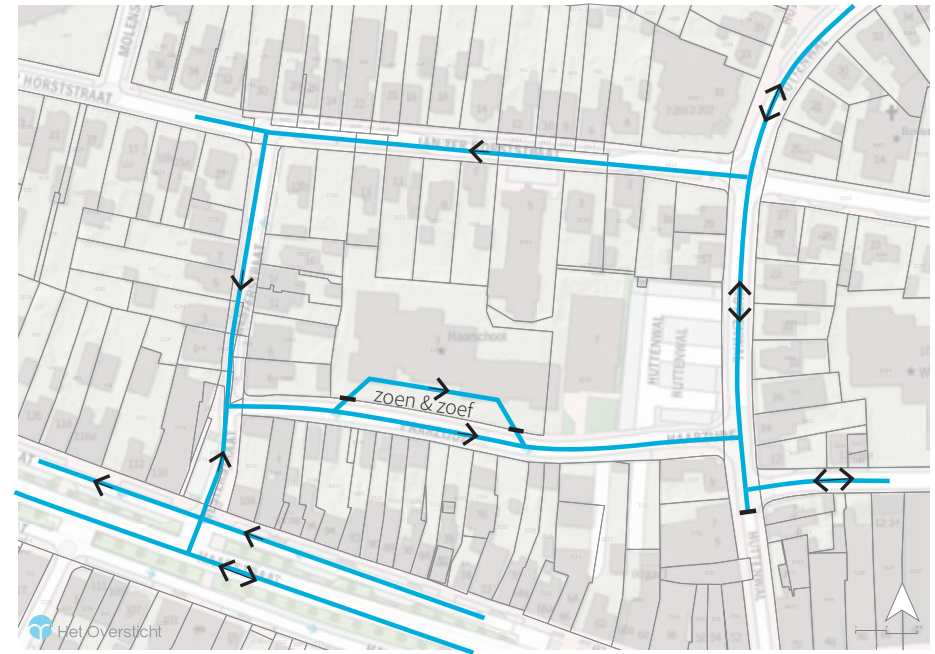
model 2

model 2A

model 3 - voorkeur

model 3A - voorkeur

- eenrichting
- ↔ twee richtingen
- | afsluiting

VERKEER

Er zijn drie modellen besproken waarbij in alle gevallen het doel is om het sluipverkeer (van en naar supermarkten in de omgeving), te stimuleren over de ring te gaan in plaats van door de wijk.

Analyse van de modellen:

model 1

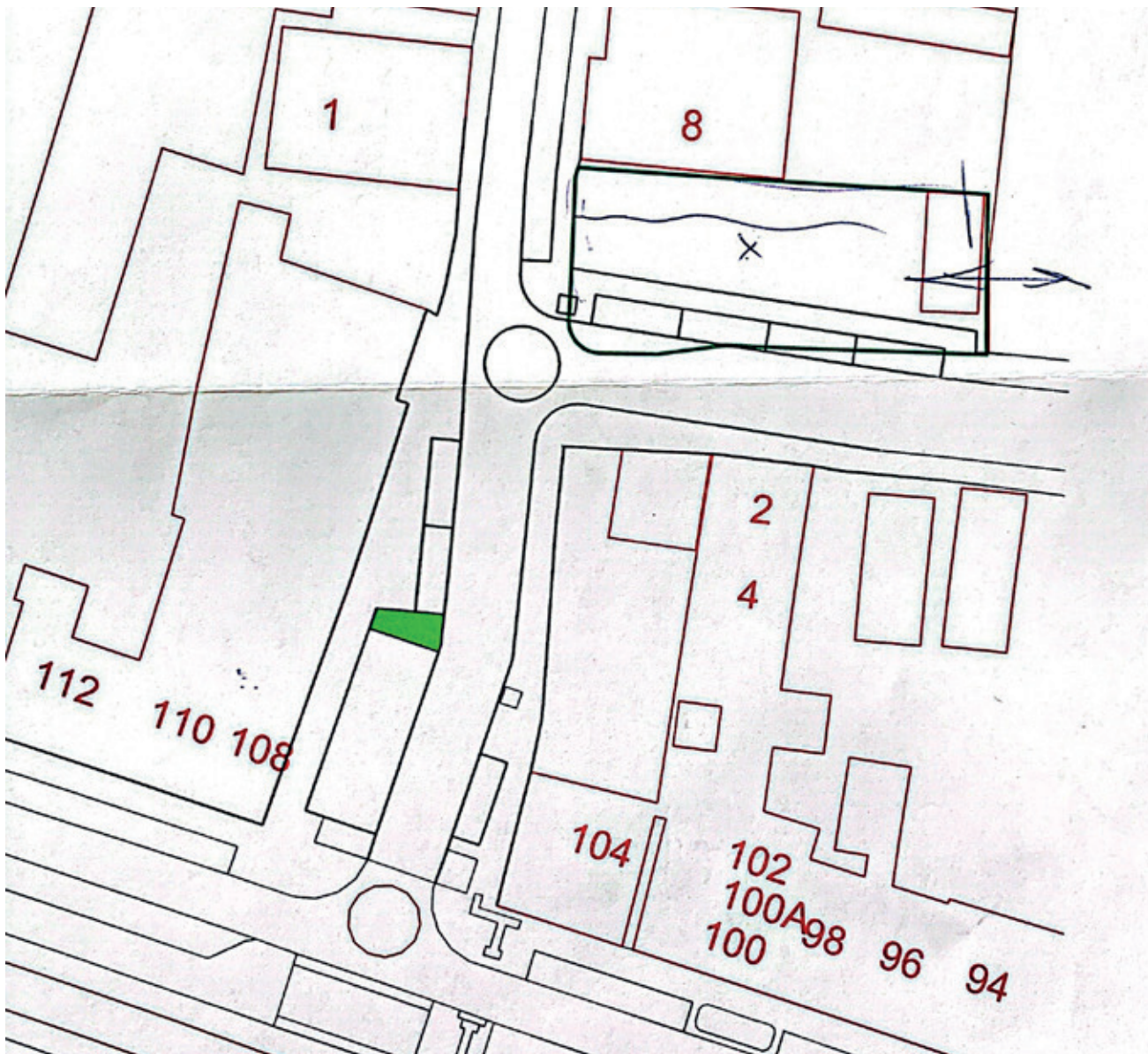
- Bij afsluiting vanaf Haarszijde gaat mogelijk een spontane, ongewenste Zoen & Zoef zone ontstaan naast dierenwinkel.
- Woningen aan de Haarszijde zijn onvoldoende bereikbaar.
- Verwachting is voor meer verkeerscirculatie rond school.
- Veel omrijden om te laden & lossen aan de Haarszijde.
- Afsluiting naar Haarstraat bemoeilijkt laden & lossen ter plaatse van dierenwinkel.

model 2 en 2A

- Verkeer gaat waarschijnlijk via Westerstraat linksaf op Jan Ter Horststraat.
- Mogelijk ontstaat spontane, ongewenste Zoen & Zoef zone op hoek Haarszijde-Westerstraat.
- Verkeer slaat de Haarszijde over en neemt Jan Ter Horststraat richting Jumbo.

model 3 en 3A

- Route naar Dirk van de Broek omslachtig.
- Let op De Krans; deze wordt ook als druk ervaren.
- Wellicht biedt een tweebaans Haarszijde, met passend profiel, een aanvullende oplossing.
- Profiel Huttenwal aanpassen op de situatie.

Conceptschets voor het nieuwe kruispunt van de Westerstraat met de Haarzijde. Hierbij is de aangekochte woning van de Westerstraat 6 opgenomen in het straatprofiel, kan de Haarzijde het bredere profiel doorzetten en kunnen enkele parkeerplaatsen worden toegevoegd.

Centrale vragen/opmerkingen:

- Moet parkeren naast dierenwinkel blijven?
- Laden & lossen moet beschikbaar blijven voor dierenwinkel.
- De gekozen oplossing zou vooraf getest moeten worden tijdens momenten van drukte, over langere periode.
- Overweeg ook de oplossing buiten het plangebied te bedenken. Veel verkeer komt vanaf de parkeerplaats bij de Jumbo, waar het verkeer niet naar de ring wordt geleid. Dit wordt veroorzaakt door het zuidelijke uitrit van de parkeerplaats. Wellicht helpt het om verkeer te stimuleren/dwingen de Dokter Stokkensstraat te gebruiken richting de ring.

Voorkeursmodel

Het is vanaf de Haarstraat mogelijk om de Westerstraat in te rijden, maar ter plaatse van de kruising met de Haarzijde moet mangedwongen rechtsaf de Haarzijde in. Door ook de Jan Ter Horststraat éénrichting te maken, is de sluiproute doorbroken. De Huttenwal blijft twee richtingsverkeer om goed van en naar de parkeerplaatsen te kunnen.

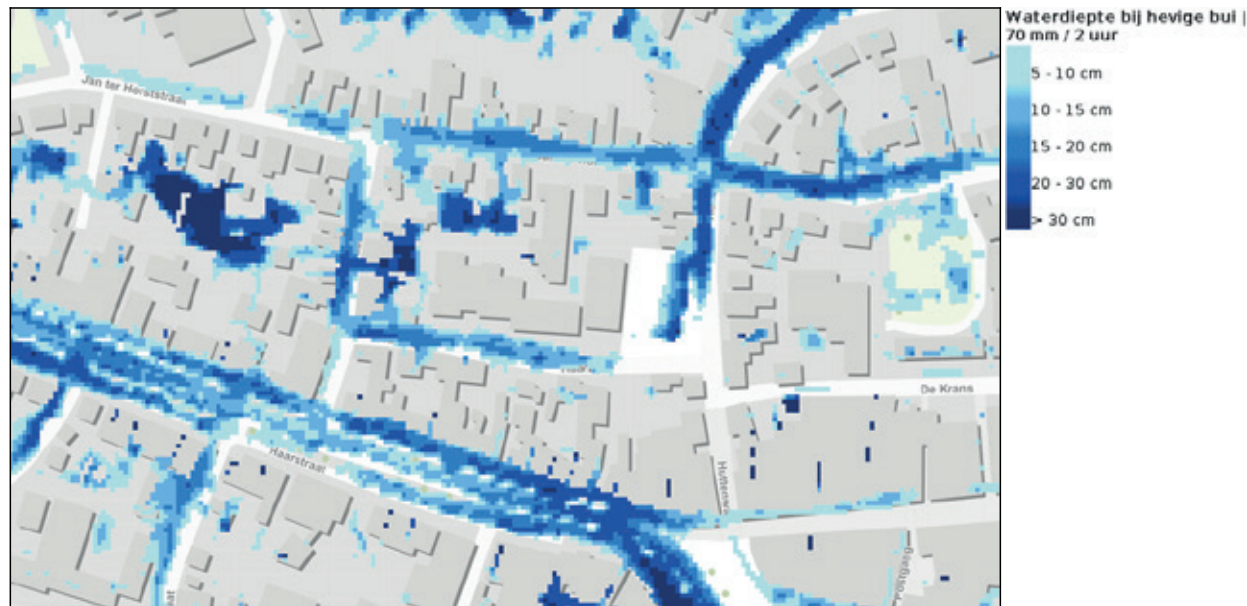

WATER

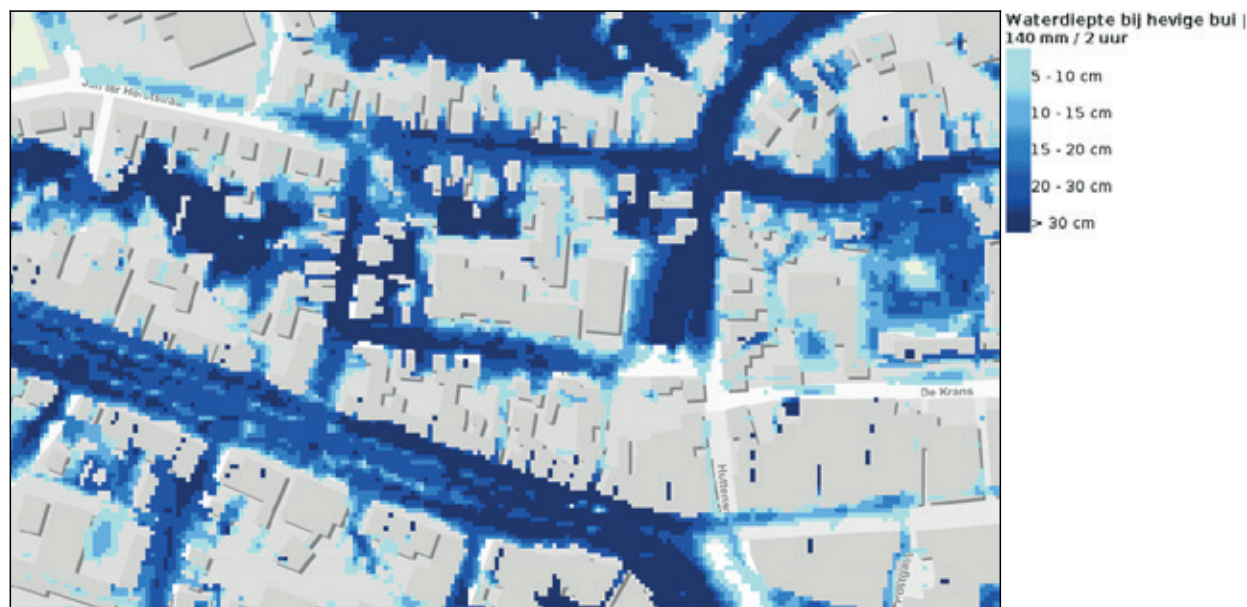
Enkele jaren geleden is de wateroverlast die in het gebied aanwezig was grotendeels verholpen door het boven- en ondergronds herprofilen van de Westerstraat en de Jan Ter Horststraat. In de toekomst worden meer en langere piekbuien verwacht, waardoor wateroverlast in het gebied zal toenemen. Zoveel mogelijk infiltratie op de open plekken kan een deel van de (toekomstige) waterproblematiek oplossen. Daarbij zijn de volgende punten van belang:

- Het plangebied loopt in hoogte af van zuid naar noord.
- De parkeerplaats ligt lager dan de Haarzijde en sluit aan op de Huttenwal, waardoor deze bij hevige regenval vol zal stromen.
- Het schoolplein ligt hoger en is grotendeels opgehoogd, waardoor bij wateroverlast het water naar de omringende gebieden wordt geleid (achtertuinten Jan Ter Horststraat / Westerstraat).

Water 2050_ 70mm/ 2u

Water 2050_ 140mm/ 2u

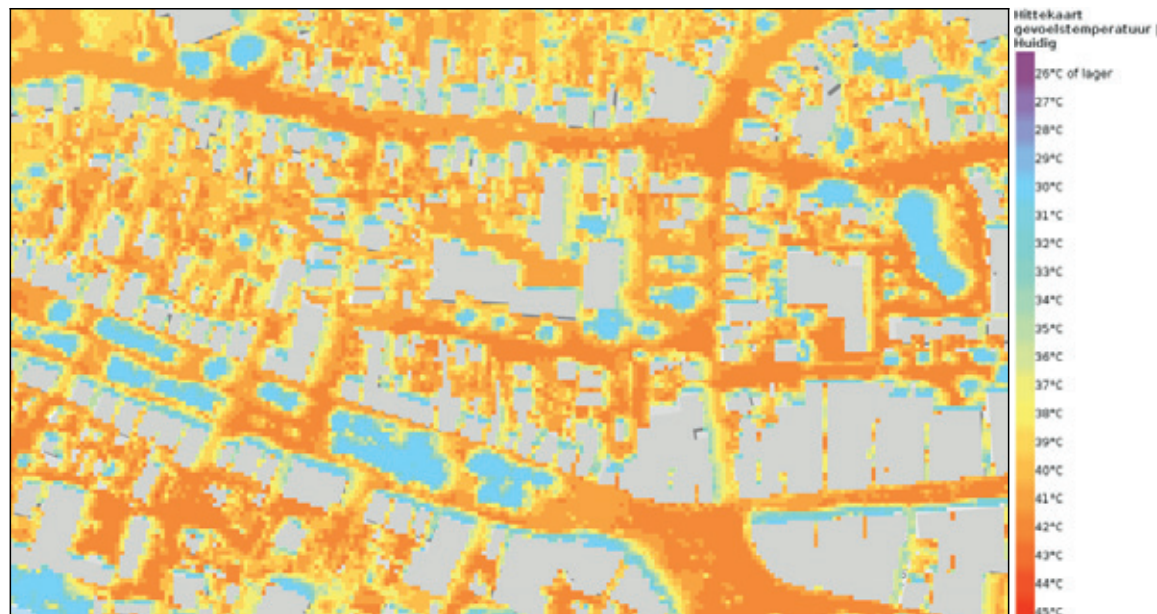

HITTE

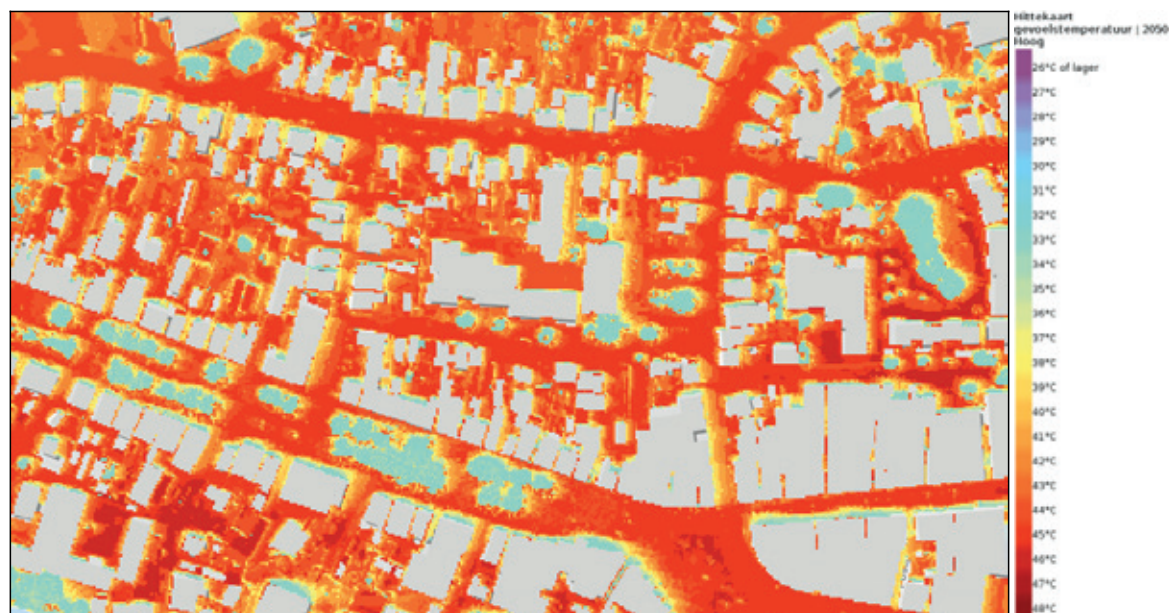
Hitte is een toenemende factor waarmee het stedelijk ontwerp rekening moet houden. De hittepieken in het plangebied bevinden zich met name op de grote verharde oppervlakten waar weinig tot geen groen voorkomt; zoals het schoolplein, de bredere wegen en kruispunten. In de toekomst worden langere warme periodes verwacht; daar moet het nieuw in te richten plangebied zich tegen wapenen.

Het reduceren van hitte op gebouwniveau kan door bijvoorbeeld schaduwwerking middels grote overstekken, toevoegen van thermische massa, kruisventilatie, slimme oriëntatie, en de toepassing van groendaken. In de openbare ruimte kan hittestress worden verminderd door het vermijden van donkere stenige oppervlakten, alsook door het toevoegen van schaduwrijke bomen en vegetatie, die tevens kunnen bijdragen aan verkoeling door verdamping.

Hittekaart gevoelstemperatuur | Huidig

Hittekaart gevoelstemperatuur | 2050

GROEN

In het gebied zijn grote en minder grote bestaande bomen aanwezig. Op de parkeerplaats staan een aantal Platanen die niet goed groeien omdat ze te weinig ruimte voor hun wortels hebben. Aan de Haarzijde staat een kleine Eik, een aantal Berken en een grote Es voor de sportzaal. Berken staan bekend voor hun grote watergebruik, maar tegelijkertijd ook voor hun grote mate van verdamping wat een verkoelend effect geeft in de zomer. Achter de sportzaal staan ook enkele grote bomen.

De ambitie is:

- groen behouden en uitbreiden

Dat betekent:

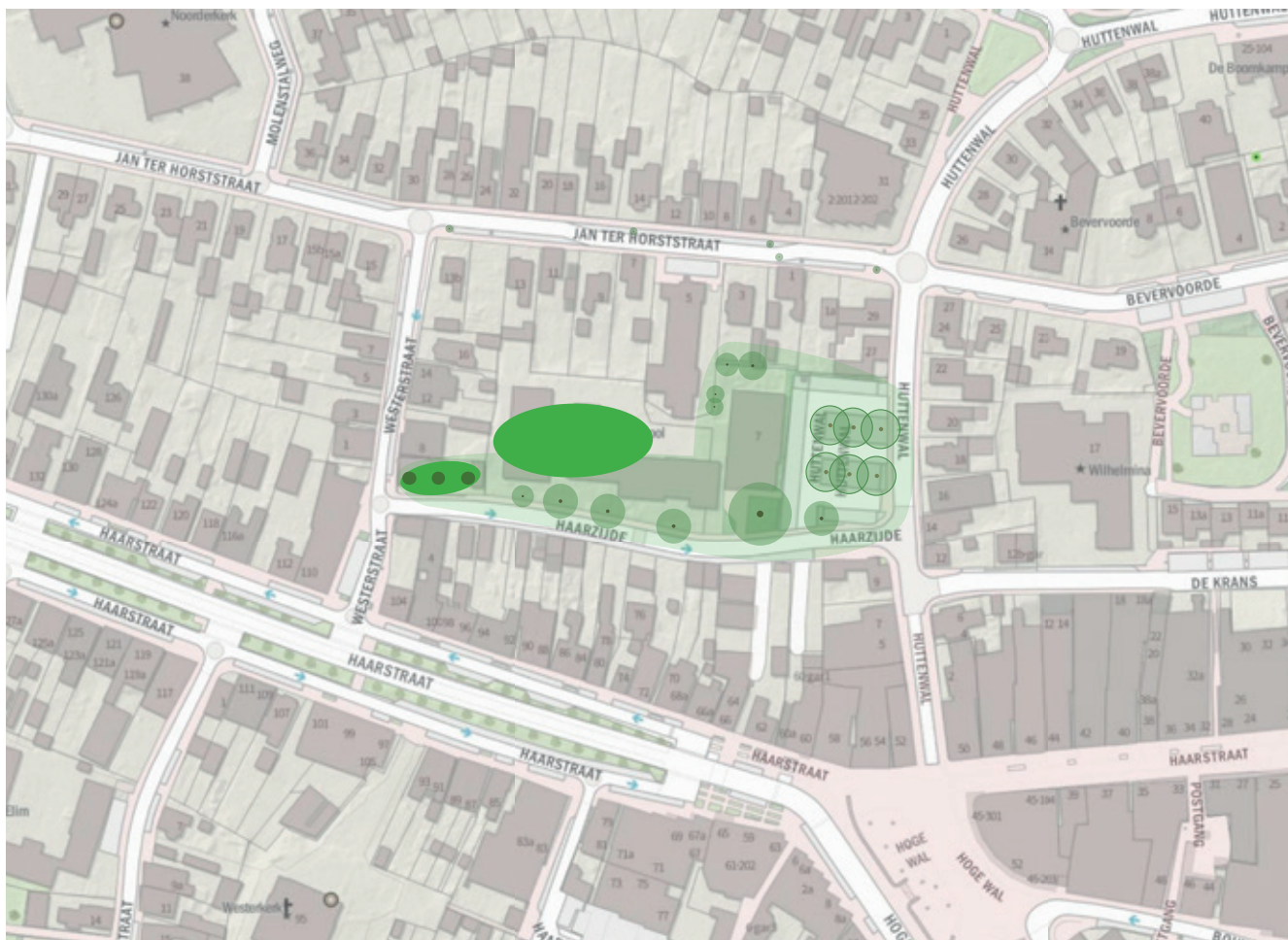
- zoveel mogelijk bestaand, levensvatbaar groen behouden

Centrale vragen/opmerkingen:

- In het vervolgproces duidelijkheid geven aan stakeholders welke boom behouden kan blijven en welke wordt vervangen.
- Let bij aanplant op beheer.
- Let op dat de gekozen bomen niet 'lekker' (op bijvoorbeeld auto's). Dit kan vooral voorkomen worden als de boom gezond is en voldoende groeiruimte heeft.

Huidige aanwezige groen.

Behoud van bestaand groen en toevoegen van groene zones.

- Waak voor conflict tussen zonnepanelen en schaduwval door beplanting (bestaande & toekomstig situatie).
- Waak voor snippergroen.

Kansen zijn:

- Vergroenen van het nieuwe kruispunt Westerstraat--Haarzijde. Dit kan ook een deeloplossing bieden voor de blinde gevel van Westerstraat 8 die in het zicht komt.
- Vergroenen schoolplein met als uitgangspunt: groen tenzij verhard moet worden.
- Groenplan van het schoolplein en het speelveld combineren zodat snippergroen wordt voorkomen.

[illegible]

De beste stadsbomen

Gedien vanuit de dienst die de boom levert
'EcoSystemenBeter'

		Stadsklimaat										Landklimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat										Klimaat									
--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Els (*Alnus glutinosa*)

Boomhazelaar (*Corylus columna*)

Linde (*Tilia cordata* 'Rancho')

Haagbeuk (*Carpinus betulus* 'Fastigiata')

BOOMSOORTEN IN DE VOLLE GROND

Deze boomsoorten zijn het beste geschikt voor de locatie als ze in volle grond staan.

BOOMSOORTEN IN VERHARDING

Deze boomsoorten zijn het beste geschikt voor de locatie als ze in verharding staan.

6. Uitgangspunten

Vanuit het onderzoek en de brainstormsessies met de experts en stakeholders zijn er twee voorkeurmodellen ontstaan. Om tot een gewenste ontwikkeling aan de Haarzijde te komen zijn de volgende uitgangspunten opgesteld:

Stedenbouwkundige structuur

- Benader het onderzoeksgebied als één stedenbouwkundig bouwblok.
- Benader de ruimte binnen het bouwblok als groen erf.
- Ontwerp de twee toegangen van de Haarzijde als entree van het erf.
- Geef de Huttenwal als onderdeel van de historische wal een kwaliteitsimpuls zodat de leesbaarheid van de historische stadstructuur versterkt wordt.

Structuur en bebouwing

- Plaats de volgende elementen op het erf : school (twee bouwlagen), sportzaal, schoolplein, een groen openbaar speelveld met de mogelijkheid te dienen als sportveld.
- Beschouw het schoolplein en het speelveld als één ontwerpogave; het erf oogt daarmee als één geheel. Maak voor gebruikers een herkenbaar onderscheid tussen schoolplein en

speelveld; dat wil zeggen dat het schoolplein afscheiden moet zijn of kunnen worden.

- Sta woningen toe op de achtererven van de Haarzijde, zodat sociale controle/toezicht op het schoolplein ontstaat.
- Ontwerp goede vluchtwegen voor DGW richting openbare ruimte.
- Beperk inkijk vanuit de school / sportzaal richting aangrenzende achtertuinen.
- Beperk de hoogte van nieuwbouw op erfgronden met woningen.
- Bouw zoveel mogelijk natuurinclusief.

model A specifiek

- Combineer de school met de sportzaal tot één ontwerpogave.
- Maak een binnendoorgang mogelijk tussen de school en de sportzaal.
- Plaats de voorgevel van de school gelijk met de zijgevel van Westerstraat 8.
- Geef de entree van de school een relatie met de entree van de sportzaal.

model B specifiek

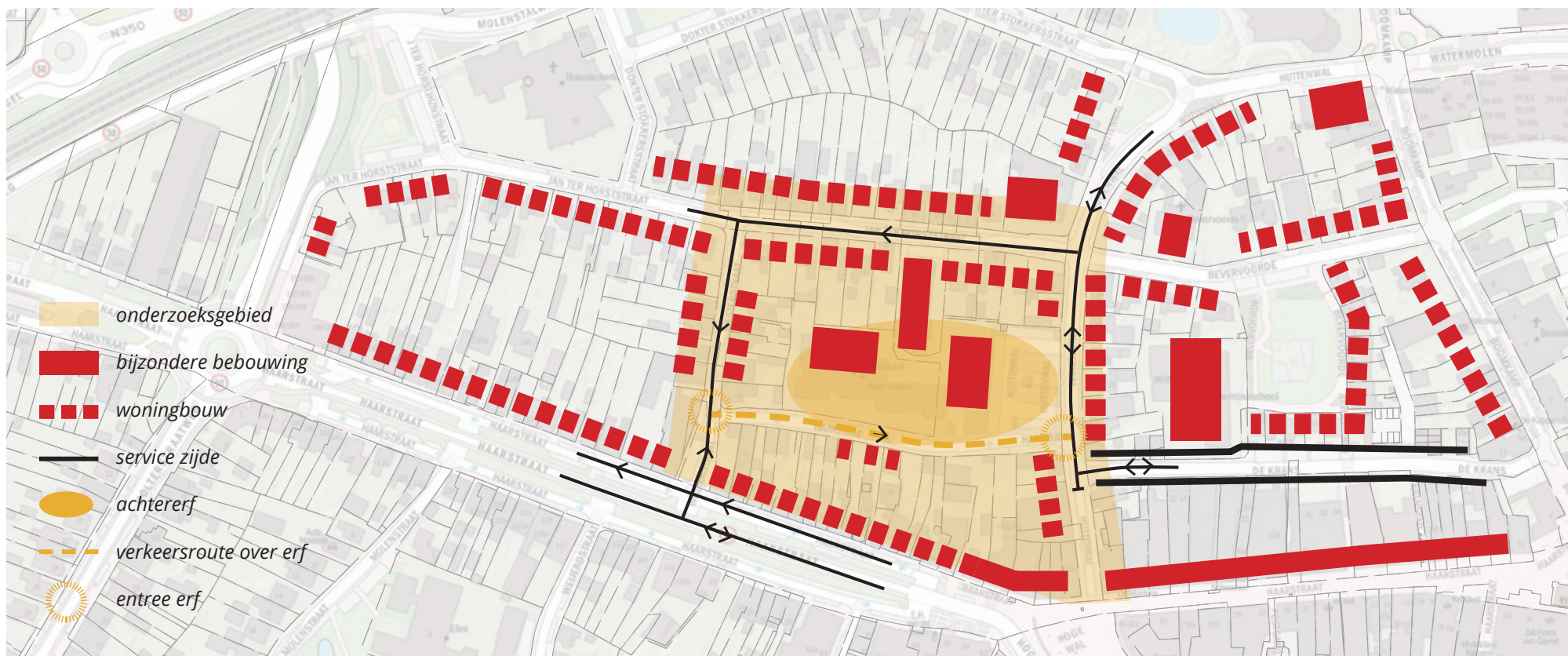
- Plaats de school op het erf in een hoekopstelling aan de Huttenwal / Haarzijde zodat deze

twee voorgevels krijgt.

- Richt de hoofdentree op de Huttenwal.
- Plaats de sportzaal zo ver mogelijk richting erfgronden zodat hier geen ongewenste verblijfsruimte ontstaat.
- Versterk met een duidelijke zichtlijn het zicht op het monumentale pand van DGW.
- Laat de nieuwe bebouwing een dialoog aangaan met dit monument en zoek niet de concurrentie op.
- Combineer het sportveld en de sportzaal zodat buitensporten wordt gestimuleerd.

Infra en parkeren

- Onderzoek de verkeersintensiteit van de Haarzijde en Huttenwal.
- Hanteer het voorkeur verkeersmodel zodat sluipverkeer terug wordt gedrongen. Test dit voor definitieve uitvoering door een proefopstelling. Als de uitkomsten van de test niet de gewenste effecten hebben, test dan op eenzelfde wijze de andere twee onderzoeksmodellen.
- Behoud de parkeerplaats op huidige locatie en richt deze opnieuw in. Handhaaf daarbij het aantal parkeerplaatsen of bereid deze uit.

Stedenbouwkundige structuur

- Voer het straatprofiel Haartzijde uit als erf waar auto's worden toegestaan. Hierbij bestaat de mogelijkheid om de straat vloeiender en speelser in te passen.
- Houd de achtererven van de woningen aan de Haarstraat goed toegankelijk zodat er voldoende ruimte voor de inritten blijft en deze veilig gebruikt kunnen worden.
- Maak een pad van DGW richting de parkeerplaatsen. Ontwerp deze zodat sociale veiligheid geborgd kan worden; dus bijvoorbeeld afsluitbaar en niet te breed.
- Voorzie de Huttenwal van een nieuw straatprofiel waarbij de historische walstructuur versterkt wordt.

model A specifiek

- Pas de Zoen & Zoef zone in op de parkeerplaats aan de Haartzijde. Ontwerp deze voor dubbelgebruik zodat deze ruimte buiten haal- en brengtijden onderdeel wordt van de schoolpleinfunctie.

model B specifiek

- Pas de Zoen & Zoef zone op de parkeerplaats aan de Huttewal.

Water en Groen

- behoud zo veel mogelijk levensvatbaar groen en bereid dit uit.

- Maak heldere afspraken met betrekking tot groenbeheer.
- Hanteer voor nieuwe bomen de soorten die zijn aangedragen in het onderzoek.
- Plaats nieuwe bomen strategisch zodat er geen toekomstig conflict tussen zonnepanelen en schaduw van beplanting ontstaat.
- Neem als uitgangspunt voor het inrichtingsplan dat alles groen is en alleen verhard wordt waar nodig.
- Voorkom snippergroen.
- Creëer zo veel mogelijk waterberging. Hiervoor liggen veel kansen bij de parkeerplaats (middels infiltratiekratten), het groen en het schoolplein.
- Plaats nieuwe bomen en vegetatie op de Huttenwal die de historische walstructuur versterkt.

model B specifiek

- Handhaaf de Acacia en het groene perk waarin deze staat en bereid deze eventueel uit.

Aanbevelingen

- Model B is het uitgesproken voorkeursmodel van zowel experts als stakeholders. Reden hiervoor is dat de renovatie van model A niet zal leiden tot het gewenste duurzaamheidslabel en de impact van de gevel richting Huttenwal niet tot de gewenste open uitstraling kan

leiden. Daarnaast is het niet mogelijk de vele verkeersbewegingen van de Haartzijde weg te halen als de hoofdentree van de school aan deze zijde behouden blijft.

Natuurinclusief bouwen

Door natuurinclusief te bouwen en te ontwerpen is het mogelijk een gezonde en aantrekkelijke buurt te creëren. En groen in de buurt levert veel meer op dan alleen maar een mooi plaatje. Groen zorgt voor verkoeling in de zomerhitte, zuivert de lucht en biedt volop ruimte aan mede-stadsbewoners, zoals huismus, gierzwaluw, merel of gewone dwergvleermuis. Juist dankzij deze bevolkingsgroepen komt de leefomgeving pas écht tot leven.

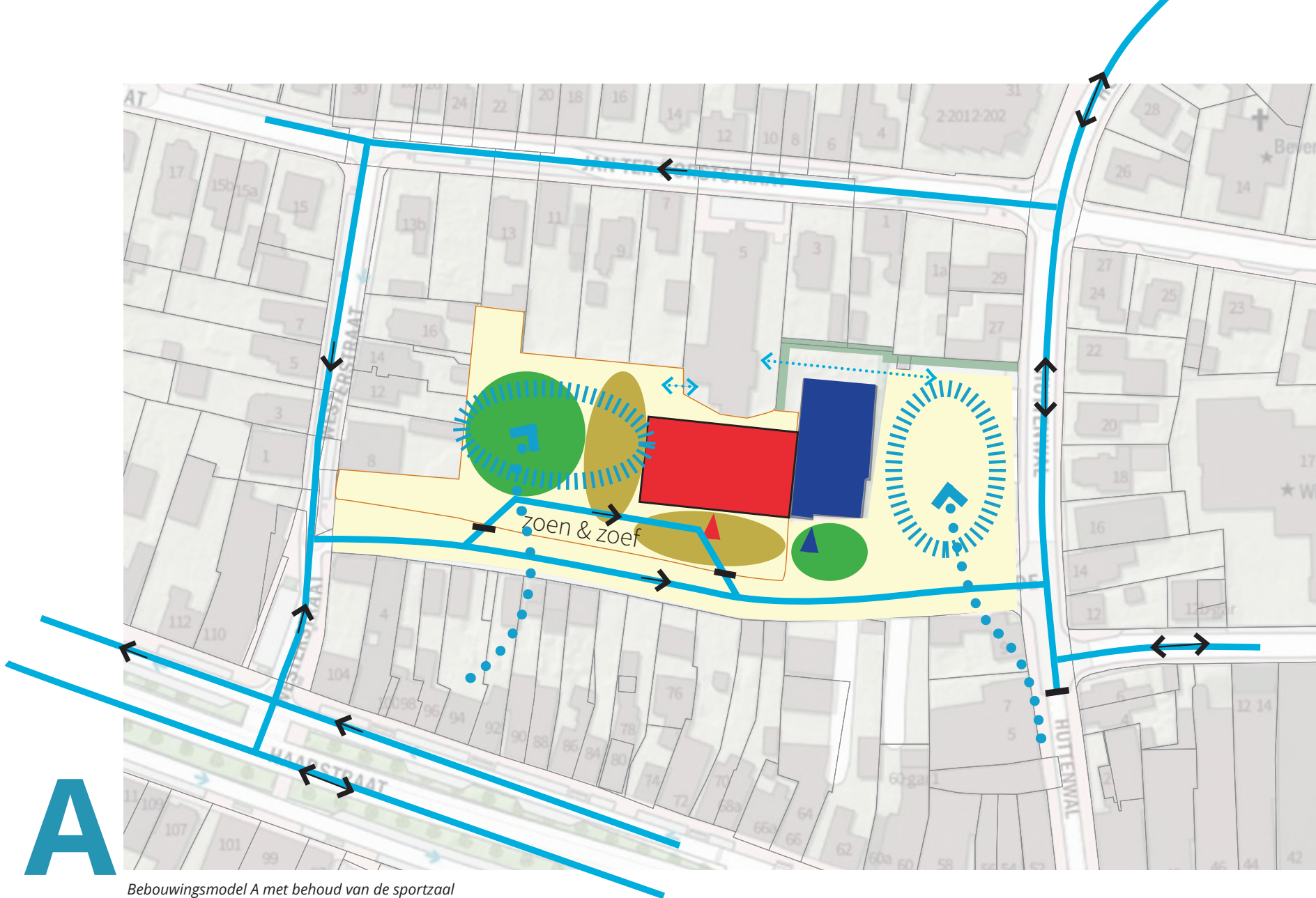
Haarzijde biedt vele kansen om natuurinclusief te bouwen. In het stedenbouwkundig plan is voorzien in groene zones. De nieuwe school, sportzaal, de omliggende speelplekken en het openbaar groen bieden vele mogelijkheden om voor vogels, insecten en vleermuizen nestgelegenheden en voedsel te verkrijgen; wat leidt tot een grotere soortenrijkdom in de buurt. Door kleine openingen te maken in gevels en onder dakoverstekken of met behulp van nestkasten kunnen nestgelegenheden worden gemaakt voor vogels en vleermuizen. Ook hagen, struiken klimplanten en andere beplantingen kunnen een prima verblijfplaats bieden aan vele soorten. En alles wat bloeit of vruchten draagt biedt voedsel aan deze soortenrijkdom.

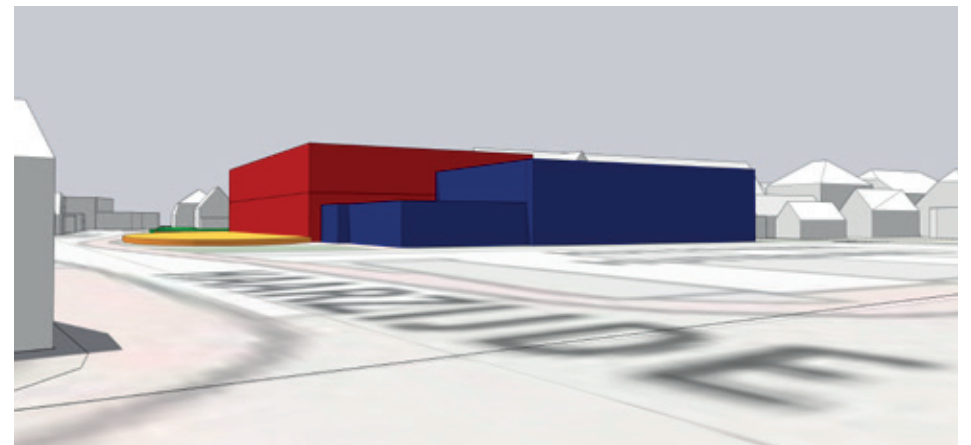
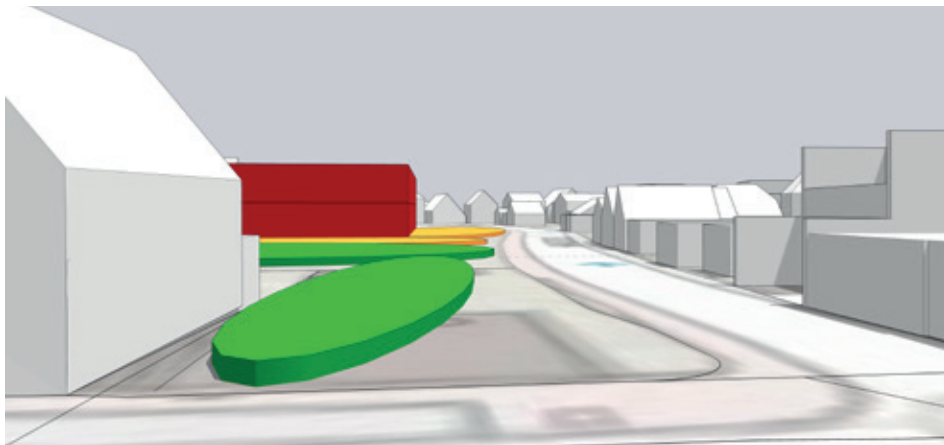
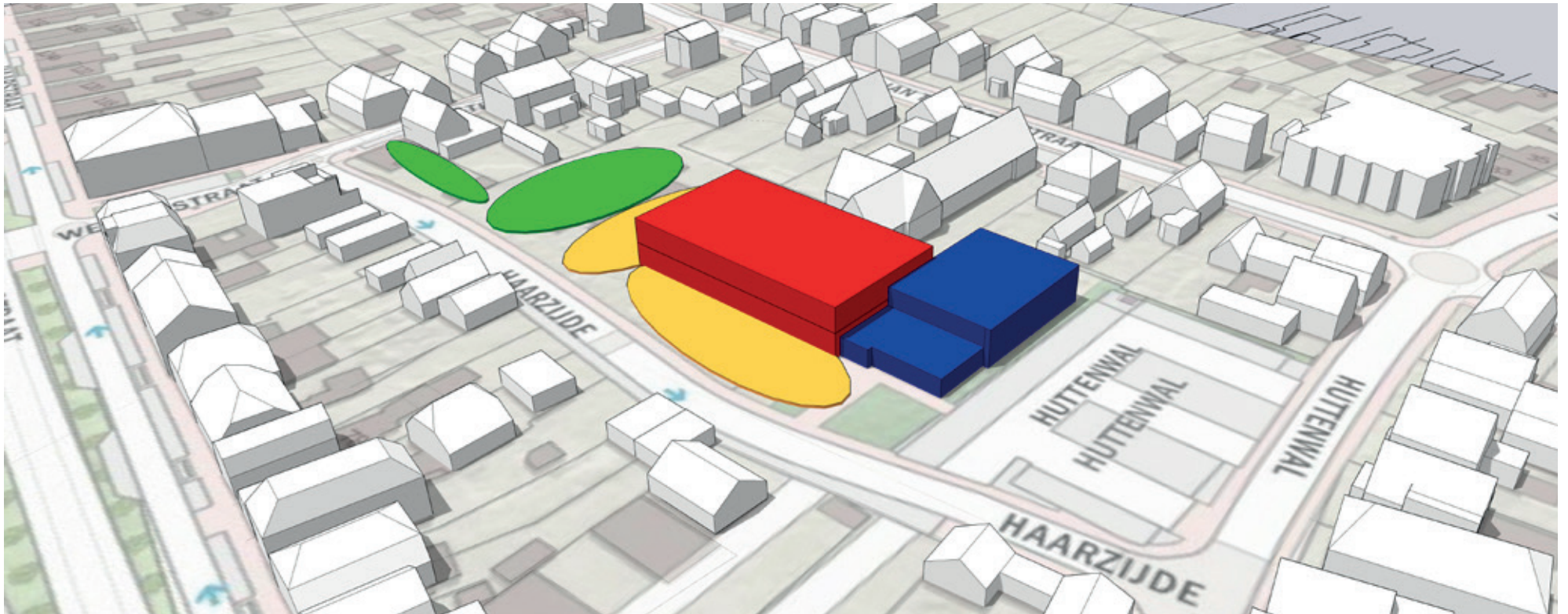
Toolbox

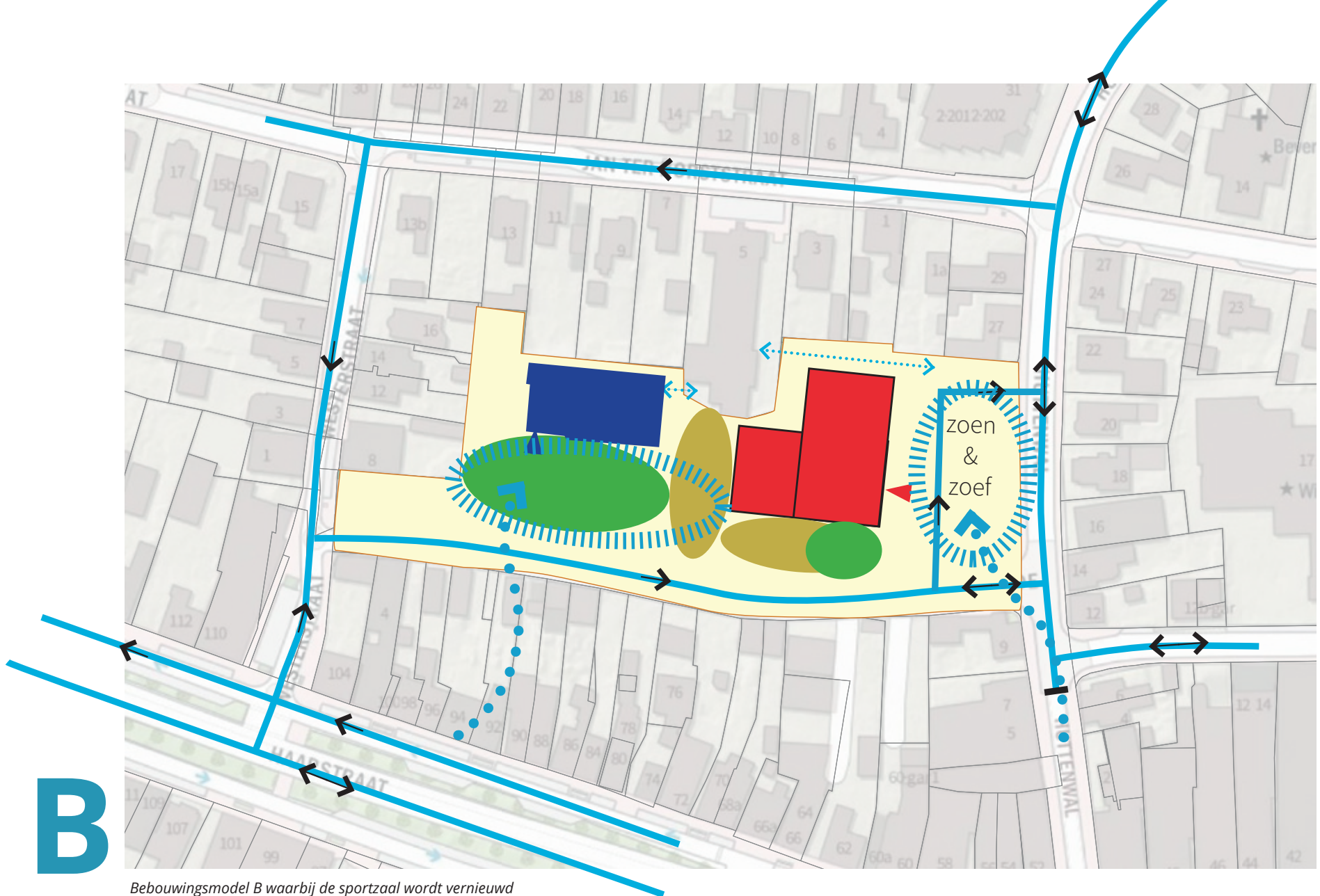
De toolbox www.bouwnatuurinclusief.nl is een website voor architecten, gemeenten, projectontwikkelaars en woningbouwcorporaties, maar ook voor particulieren. U kunt er informatie en inspiratie vinden over heel verschillende aspecten van natuurinclusief bouwen. Iedereen die betrokken is bij het initiatief wordt uitgedaagd om bij te dragen tot meer biodiversiteit in de buurt. Er is veel mogelijk en de informatie is beschikbaar.

- [Bouw natuurinclusief, informatie en inspiratie op maat](#)
- [Handleiding Checklist Groen Bouwen](#)

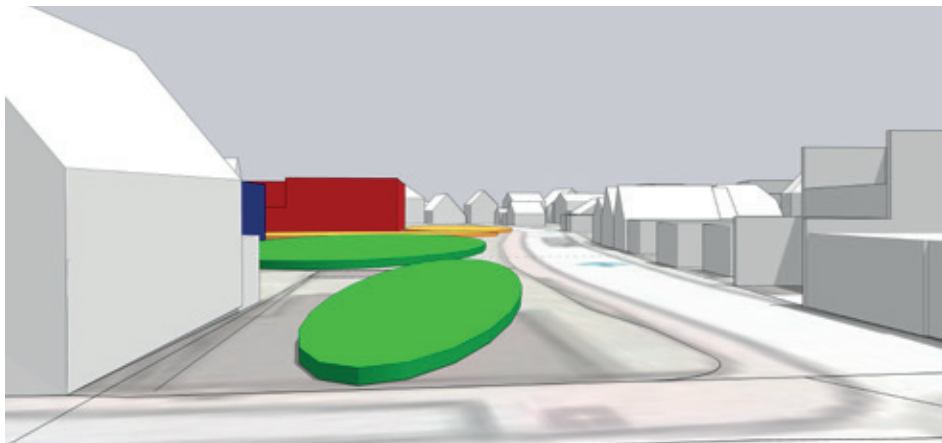

Bebouwingsmodel A met behoud van de sportzaal

Bebouwingsmodel B waarbij de sportzaal wordt vernieuwd

CBS de Haven in Doetinchem, IAA Architecten / NOHNIK architecture and landscapes

Basisschool Veerkracht Amsterdam, studio Ard Hoksbergen

Basisschool de Verwondering Almere, ORGA architecten (ecologisch)

Referentie's School

Het Talent Schiedam, KAW architecten

OBS 't Kasteel IJsselstein

Dr. H. Bavinckschool, Dordrecht - groen blauw Dordrecht

Het Epos Rotterdam, SeARCH architecten
Referentie's Schoolplein

Dr. H. Bavinckschool, Dordrecht - groen blauw Dordrecht

Colofon

Titel

Visie Haarzijde en omgeving
Ruimtelijke uitgangspunten gegenereerd uit een integraal participatief proces.

Opdrachtgever

Gemeente Rijssen - Holten, Floor Bruggink

Samenstelling

Moniek Otten
Wijand Van Die
Frances Lugtenberg
Marjanne Statema

Redactie & vormgeving

Miriam van Eunen

Contactgegevens

Moniek Otten
moniek.otten@hetoversticht.nl

Datum

juli 2022

Status

definitief

Contact

038 - 421 32 57
info@hetoversticht.nl

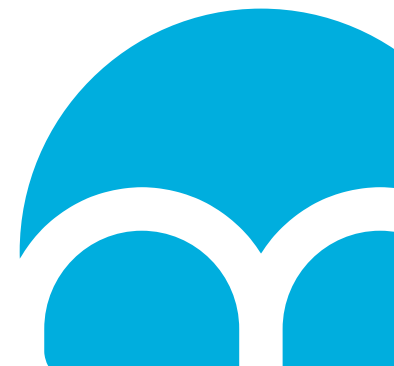
Bezoekadres

Aan de Stadsmuur 79
8011 VD Zwolle

Postadres

Postbus 531
8000 AM Zwolle

hetoversticht.nl

BIJLAGE

VERSLAG

Betreft: **Stakeholdersbijeenkomst 1 Haarszijde e.o. d.d. 14-04-2022**

Locatie: **Haarschool, Haarszijde 3, Rijssen**

Aanwezig:	dhr. Ernst-Jan Beverwijk;	Eigenaar Westerstraat 12
	mw. Anita Baan;	Eigenaar Westerstraat 8
	dhr. Gerjan Veldhuis	Eigenaar Westerstraat 14
	fam. De Wilde	Eigenaar Huttewal 9
	fam. Nijsink;	Eigenaar Haarstraat 68a
	fam. ter Harmsel	Eigenaar Haarstraat 64 & 66
	fam. Nieuwenhuis	Eigenaar aan Haarstraat
	fam. Baan	J.T. Horststraat 3
	Dhr. Marien Smit	J.T. Horststraat 13
	dhr. R. ten Bolscher	Tandartspraktijk
	dhr. Evert-jan Voortman	Chr. Woningstichting De Goede Woning [DGW]
	dhr. Hendri Last	Bestuur RSVR Rijssen
	dhr. Johan Boers	Bestuur RSVR Rijssen
	dhr. Maarten ...	Directeur Haarschool
	dhr.	Docent Haarschool
	mevr.	MR lid Haarschool
	dhr. Rijk Hofman	Eigenaar Haarstraat 104
	dhr. Jan Baan	Eigenaar Haarstraat 84
	dhr. Albert Baan	Eigenaar Haarstraat 90
	dhr. Gerrit ten Hove	Eigenaar Haarstraat 72-80
	dhr. Menno Pijffers	Architect 4D architecten
	mw. Floor Bruggink	Gemeente Rijssen - Holten
	dhr. Wijnand van Die;	Het Oversticht [HO]
	mw. Frances Lugtenberg;	Het Oversticht [HO]
	mw. Moniek Otten;	Het Oversticht [HO]

Aan de Stadsmuur 79-83
Postbus 531, 8000 AM Zwolle
038 – 4213257
mail@hetoversticht.nl
www.hetoversticht.nl

KvK 40059486
BTW NL0026.45.440.B01
IBAN NL47RABO0184885671

In deze eerste stakeholdersmeeting worden de uitkomsten van de expertmeeting voorgelegd aan de stakeholders. De wensen en opmerkingen zullen verwerkt worden in dit verslag.

ALGEMEEN

1. Welkom en voorstelronde

- 1.1. Floor Bruggink heet iedereen welkom en schetst de aanleiding van de bijeenkomst.
- 1.2. Moniek [HO] stelt zich voor en licht de het tijdspad van het traject toe.
- 1.3. Alle aanwezigen stellen zich kort voor
- 1.4. Notulen werksessie 1 worden gemaakt door HO, deze worden zo snel mogelijk in concept aan alle deelnemers verstrekt ter aanvulling/aanpassing.

2. Startbijeenkomst/Expertmeeting 1

- 2.1. HO geeft toelichting op (de historische groei van) het plangebied en het verloop en de uitkomsten van expertmeeting 1. Deze heeft in de vorm van een rondgang op dinsdag 12 april plaatsgevonden met de (experts) gemeentelijke ambtenaren van de verschillende vakdisciplines (infra, groen, water, educatie, RO/stedenbouw, wonen).
- 2.2. Het vigerend beleid wordt toegelicht.
- 2.3. De uitkomsten van expertmeeting 1 worden per onderdeel – in volgorde van de rondgang – langsgelopen en besproken.

INVENTARISATIE

Per besproken onderdeel (punt 2.3) is de volgende informatie opgehaald:

3. Parkeerplaats Huttewal - inventarisatie

- 3.1. De parkeerplaatsen worden intensief gebruikt.
- 3.2. Medewerkers van winkels maken veel gebruik van de parkeerplaatsen.
- 3.3. De parkeervakken zouden breder moeten worden. Deze hebben oude maten waardoor ze te krap zijn voor de huidige situatie (grotere auto's).
- 3.4. De bomen kunnen vervallen en elders in het plangebied kunnen nieuwe geplant worden.
- 3.5. Parkeren behouden op huidige plek.
- 3.6. Aantal parkeerplaatsen behouden.
- 3.7. Bomen (Platanen) laten vervallen is geen goed idee (absurd), ze moeten juist ruimte krijgen.
- 3.8. Er zou een ondergrondse parkeerkelder onder de toekomstige nieuwe school gerealiseerd moeten worden.
- 3.9. Is het mogelijk de toekomstige ingang van de school op de parkeerplaats te oriënteren?

4. Gymzaal - inventarisatie

- 4.1. Gymzaal heeft door zijn plek en gestalte een aanzienlijke impact op de beleving van de omgeving.
- 4.2. Het gebouw is oud en heeft een slecht energie label. Dit kan met renovatie niet veel verhoogd worden.
- 4.3. Het gebouw wordt veel gebruikt. Elke avond vinden er activiteiten plaats.
- 4.4. Er wordt geen hinder/overlast ervaren.
- 4.5. De school heeft uit praktische overweging de wens voor een interne doorgang tussen gymzaal en school. Dit is geen eis.
- 4.6. De tafeltennisvereniging wil graag blijven en/of terugkomen. Daarnaast horen ze graag of er tijdens eventuele bouw/verbouw een uitwijk mogelijkheid is.

5. **Schoolplein- inventarisatie**

- 5.1. Er is behoefte aan schaduw en groen op het schoolplein.
- 5.2. Het schoolplein is omsloten door bebouwing waardoor er weinig toezicht is.
- 5.3. Drugshandel en -gebruik op het plein zorgen voor overlast en ergernis.
- 5.4. Er is weinig voor jongeren, een ontmoetingsplek voor deze doelgroep is erg gewenst. Bijvoorbeeld een voetbalveld?
- 5.5. Het kantoor van DGW bevindt zich midden op het schoolplein, maar ervaart daarvan geen hinder. Er ligt wel een wens voor een vluchtweg richting het schoolplein – in de huidige situatie moet je bij calamiteiten over het hek klimmen, wat niet voor elke medewerker mogelijk is.
- 5.6. De muur in de achtertuin van de Jan Ter Horststraat 3 scheidt de privé tuin van het schoolplein. Deze fraaie oude muur met poort wordt momenteel aangetast door het witte zand van het schoolplein. Dit vraagt om een oplossing.

6. **School - inventarisatie**

- 6.1. In het algemeen is iedereen positief over de aanwezigheid van de school.
- 6.2. De fietsenstalling zijn niet helemaal toereikend.
- 6.3. De behoefte voor een nieuw schoolgebouw is erg groot. Het huidige gebouw voldoet in vele technische opzichte niet aan de nodige en gewenste technische kwaliteitseisen. Vooral het binnenklimaat is erg slecht. De ambitie is zo snel mogelijk een nieuwe gebouw te krijgen.
- 6.4. Er moet een goede en veilige oplossing komen voor halen en brengen van kinderen. Het liefst niet meer vanaf de Haartzijde. Zoen & Zoef zone kan hierin een oplossing bieden.
- 6.5. De school staat open om bij te dragen aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van de Haartzijde. Hiervoor zijn ze bereid een strook terrein in te leveren.
- 6.6. Door de school meer naar achteren te plaatsen kan er een centrale plek ontstaan in de wijk waardoor beter zicht is op het speelplein.
- 6.7. Ingang van school aan Huttewal.
- 6.8. Twee bouwlagen voor het nieuwe gebouw is de wens van school en geeft meer ruimte voor spelen en groen.
- 6.9. Een extra bouwlaag met woningen wordt niet positief ontvangen. De school heeft hiervoor meerdere redenen – negatieve ervaring van andere scholen waar wonen boven school zit, sociale controle te groot, VVE is ongewenst enz. Overige omwonenden zijn vanuit privacy overwegingen niet positief – zicht in de achtertuin.
- 6.10. De school is positief over het vergroenen van het schoolplein en ecologie als thema te betrekken bij de nieuwe school (moestuin, insecten-hotel, bloemen enz.).
- 6.11. De lokalen van de school moeten op het noorden georiënteerd worden.

7. **Woningstichting 'De goede woning' - inventarisatie**

- 7.1. DGW zijn tevreden over hun huisvesting.
- 7.2. Er wordt geen hinder ervaren van het aangrenzende schoolplein, het geeft dynamiek.
- 7.3. Er wordt veel illegaal geparkeerd op de eigen parkeerplaatsen van de woningstichting aan de J.T. Horststraat, dit leidt tot hinder. Dit komt de onduidelijke grens tussen openbaar en privé. Vooral binnen kantooruren is dit een probleem, daarbuiten is dit geen probleem.
- 7.4. DGW geeft aan graag via de speelplaats een toegang naar de parkeerplaatsen aan de Huttewal te willen voor bezoekers. Deze kan dan tevens als vluchtweg dienen.

8. **Verkeer - inventarisatie**

- 8.1. Er is een hoge verkeersintensiteit in en om het bouwblok. Vooral de J.T. Horststraat, Westerstraat en de Haartzijde worden vaak genoemd. Dit is ontstaan sinds de Huttenwal is afgesloten van de Haarstraat.
- 8.2. Er wordt te hard en tegen de richting in gereden. Het intensieve gebruikt door het verkeer leidt tot gevaarlijke situaties en ergernis bij omwonenden.
- 8.3. Er ontstaan vaak opstoppingen bij de Haarstraat, waardoor er ook gebruik van de ventweg wordt gemaakt.
- 8.4. De verkeersdrukte zou beter onderzocht moeten worden d.m.v. een verkeersstelling en/of simulatie onderzoek.
- 8.5. Er was een plan voor een ontsluiting tussen de haartzijde en de haarstraat ter plaatse van huisnummer 62. Dit plan is komen te vervallen door een historische vondst van een bron.
- 8.6. Uit een verkeersonderzoek door de gemeente is bekend dat er '12000 auto's per week door de J.T. Horststraat' gaan.
- 8.7. De wijk moet verkeersluw worden gemaakt. Wens uit de Jan Ter Hortstraat is dat er éénrichtingsverkeer komt van west naar oost (Westerstraat richting Huttenwal). Het éénrichtingsverkeer zou dan ook van toepassing moeten zijn op de Dr. Stokkersstraat (laatste opmerking valt buiten het onderzoeksgebied maar wel van belang om het verkeer richting rondweg Molenstalweg te leiden).
- 8.8. Aan de Haartzijde wordt 'tijdelijk' geparkeerd op inritten van de woningen aan de Haarstraat waardoor hinder ontstaat.
- 8.9. De Haartzijde is te smal voor de functies die aan deze straat liggen.
- 8.10. Een verkeerslus aan de Haartzijde kan een oplossing bieden voor de verkeersproblematiek.
- 8.11. Verkeer niet richting de Krans sturen.
- 8.12. Er is behoefte aan meer overzicht op de kruising Haartzijde-Westerstraat. Deze is erg kraap.
- 8.13. De parkeerplaatsen aan Westerstraat moeten blijven. De parkeerplaatsen ter plaatse van Rosman zijn te ondiep.
- 8.14. Vrachtverkeer is erg hinderlijk en past eigenlijk niet in de wijk. Vooral het laden en lossen van Rosman veroorzaakt overlast. Moet deze wel blijven?
- 8.15. Haarstraat 104 wil graag dat zijn tuin besloten blijft. Eigenaar staat open voor verkoop om ruimte te bieden, maar hierbij is een snelle besluitvorming gewenst. Woning dient namelijk verduurzaamd te worden.
- 8.16. Kortom: de verkeer moet verminderen en de snelheid moet omlaag. Een degelijk plan voor verkeersstromen is van groot belang voor de leefbaarheid van de wijk.

9. **Woningbouw - inventarisatie**

- 9.1. Hoogbouw (drie bouwlagen) is niet gewenst.
- 9.2. Als er voldoende ruimte overblijft is er geen bezwaar tegen het toevoegen van grondgebonden woningen.
- 9.3. Voorkeur voor compacte bouw van de school zodat er ruimte over blijft voor andere activiteiten, dus dan geen extra functie toevoegen.
- 9.4. Woningbouw aan Haartzijde wordt niet positief ontvangen. Het trekt meer parkeren aan, de parkeerdruk is al hoog.
- 9.5. Woningbouw boven op school is niet gewenst (zie 6.9). 'De functies werken niet goed samen' aldus de school. Tevens is bewoning op een derde bouwlaag niet gewenst i.p.v. privacy van omwonenden.
- 9.6. Kortom: extra woningbouw heeft geen voorkeur.

10. Groen - inventarisatie

- 10.1. Er is een algemene behoefte aan meer groen in de wijk.
- 10.2. Liever geen Platanen in verband met rommel en allergie.
- 10.3. Alle bestaande bomen proberen te behouden.
- 10.4. Bestaande bomen mogen worden gekapt om nieuwe te planten.
- 10.5. Er is een algemene consensus over het toevoegen van een nieuw groen plein in relatie met de sporthal en het schoolplein, waar ook na schooltijd kinderen/jongeren kunnen bewegen. Er wordt gedacht aan een trapveldje.

11. Overig - inventarisatie

- 11.1. Westerstraat 8 vraagt aandacht voor de blinde zuidgevel die in het zicht komt als Westerstraat 6 komt te vervallen.

12. Afsluiting en actiepunten

- 12.1. Het Oversticht maakt een verslag en verstrekt dit.
- 12.2. Sessie 2 gepland op 26 april 2022.

Het Oversticht

Zwolle, Frances Lugtenberg / Moniek Otten, 27-04-2022

Aanpassing t.a.v. ingekomen mail d.d. 18-5-2022

